

Financieel jaarverslag 2016

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Profiel	7
Directieverslag	11
<i>Structuur en governance</i>	12
<i>Markt en strategie</i>	16
<i>Risicomanagement</i>	21
<i>Resultaten</i>	28
<i>Financiële positie</i>	31
Verslag Raad van Commissarissen	33
Preadvies Raad van Commissarissen	37
Jaarrekening	39
<i>Balans per 31 december 2016</i>	40
<i>Winst- en Verliesrekening over 2016</i>	42
<i>Toelichting op de jaarrekening</i>	44
<i>Toelichting op de balans</i>	48
<i>Toelichting winst- en verliesrekening</i>	51
<i>Overige toelichtingen</i>	53
Overige gegevens	59
<i>Statutaire regeling winstbestemming</i>	60
<i>Controleverklaring van de onafhankelijke accountant</i>	61
<i>Overzicht personalia</i>	70
<i>Overzicht groepsstructuur</i>	71
<i>Overzicht werkgebied en vestigingen</i>	72

Voorwoord

Het doet ons een genoegen om u hierbij het jaarverslag over 2016 van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. te presenteren.

In de markt van financiële dienstverlening is er sprake van steeds sneller veranderende klantbehoeften, distributiemodellen en regelgeving. Daarbij komt dat het totale volume in de markt niet groeit en marges verder verkrappen. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft als aanbieder van opstal- en inboedelverzekeringen, samen met haar distributiekanaal Univé Stad en Land B.V., ook uitdagingen op het gebied van productontwikkeling en –innovatie, digitalisering en kosten.

Univé Stad en Land heeft, als onderdeel van Univé Formule, de afgelopen jaren geïnvesteerd in een aantal belangrijke randvoorwaarden. Het rationaliseren van het IT landschap, proceslandschap en het bestaande productportfolio is nagenoeg afgerond. Mede op basis hiervan zijn we in staat om, vanuit klantbehoefte, steeds meer activiteiten simpeler en vaak digitaal af te wikkelen. Met het oog op deze verdere verbetering van (digitale) dienstverlening naar relaties en een naar de toekomst toe noodzakelijke verlaging van de kosten kunnen we hier spreken van een mijlpaal.

Binnen de Univé Formule is in 2016 hard gewerkt aan een strategisch kader ('Terug naar de kracht van Univé') voor de komende jaren. Dit proces zal in 2017 moeten leiden tot een concreet organisatieplan voor de gehele Univé Organisatie. Aan de hand van dit kader en organisatieplan werken we gericht aan het realiseren van een zekerheidsmerk. Vanuit onze kernwaarden Samen, Dichtbij en Doen! ondersteunen wij relaties met het organiseren van zekerheid. Niet alleen vanuit het verzekeren van risico's, maar juist ook vanuit het voorkomen en beperken van risico's. Het belang van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is daarmee tweeledig; een vanuit klantperspectief relevant en aantrekkelijk productaanbod dat ook nog eens nadruk legt op voorkomen en beperken van schadeclaims.

Om deze strategische doelstelling te realiseren zullen wij de komende jaren moeten investeren in de kwaliteit van onze dienstverlening. Het verder verbeteren en beheersen van onze belangrijkste klantprocessen heeft voor de korte termijn onze aandacht. Dit levert een bijdrage aan de doelstellingen rondom klantbeleving, maar ook aan de doelstellingen op het gebied van kosten (efficiency) en kwaliteit en inzetbaarheid medewerkers.

De strategische en organisatorische veranderingen binnen Univé Stad en Land vragen meer dan voorheen resultaatgerichtheid, deskundigheid en veranderingsbereidheid van medewerkers, alsmede strategisch leiderschap, overtuigingskracht en voorbeeldgedrag van het (lijn)management. Het meenemen en faciliteren van zowel de medewerkers als het (lijn)management bij deze veranderingen zal mede bepalend zijn voor het succes ervan. Om deze risico's te beheersen is in toenemende mate aandacht voor de verdere ontwikkeling van de gewenste stijl van leiderschap binnen alle managementlagen binnen Univé Stad en Land.

Het financiële resultaat over 2016 stemt ons opnieuw tot tevredenheid. Een verruiming van de Univé kortingsregelingen voor met name de zakelijke markt heeft geleid tot een lagere verdiende premie (1,2% krimp). Er is sprake geweest van een redelijk normaal schadeverloop, resulterend in een bruto schadepercentage 2016 van 36% (2015: 36%). Het rendement op beleggingen (deposito's/spaarrekeningen) is als gevolg van verdere dalende rentetarieven zeer beperkt. Het resultaat voor belastingen over 2016 bedraagt bijna €5,0 mln. (2015: €4,4 mln.).

Met ingang van 1 januari 2016 is Solvency II verankerd in de Wet op het financieel toezicht. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is in belangrijke mate in staat om te voldoen aan de verplichtingen voortvloeiend uit de nieuwe wettelijke kaders. Het aanwezige kapitaal (195% (voor voorgesteld dividend) van standaardmodel kapitaalseis) is voldoende om in nagenoeg alle gevallen te kunnen voldoen aan de interne kapitaal eis van 155%. In extreme situaties kan de verzekeraar in voldoende mate anticiperen om binnen redelijke termijn de kapitaalpositie te herstellen tot minimaal 155%.

De inrichting en werking van de sleutelfuncties (Risicomanagement, Compliance, Actuarieel en Internal Audit) is voor wat betreft Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. van een bij de aard en omvang van de activiteiten te verwachten niveau. Ten aanzien van het risicomanagement is er aandacht voor een verdere ontwikkeling van het operationeel risicomanagement.

Over het boekjaar 2016 dient de verzekeraar een uitgebreide rapportage op basis van de Solvency II richtlijnen in te dienen bij de toezichthouder (RSR) en een beperkter verslag te publiceren voor het publiek (SFCR). Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. zal ook tijdig aan deze verplichting kunnen voldoen. Een verdere aantoonbare beheersing van het aspect datakwaliteit heeft onze aandacht.

Voor de komende jaren verwachten we een beperkte autonome commerciële groei van de portefeuille, een geringe (geaccepteerde) stijging van de schadepercentages, lagere kosten voor de operationele bedrijfsvoering en toenemende kosten door aan verzekeraars gestelde eisen (o.a. Solvency II). De risicobereidheid voor wat betreft de beleggingen is beperkt en levert een minimale maar wel stabiele bijdrage aan het rendement. De (verwachte) stabiele winstgevendheid en daarmee de financiële gezondheid van de verzekeraar blijft de komende jaren onverminderd goed.

Onze medewerkers geven iedere dag weer invulling aan onze merkwaarden Samen, Dichtbij en Doen! Relaties ervaren dat dagelijks en waarderen dit. Dit is een belangrijke voorwaarde voor een mooie toekomst als coöperatieve dienstverlener in zekerheid.

Wij zijn onze medewerkers daarvoor dankbaar. Ook een woord van dank aan de Ledenraad, de Raad van Commissarissen en de Ondernemingsraad voor hun waardevolle bijdrage in het afgelopen jaar.

Van elkaar, met elkaar, voor elkaar!

De directie,

Pieter-Jan Varekamp
Ronald Booijink
Chris Waterlander

Profiel

Historie

Op 27 juni 1900 is op een boerderij in Wilp, nabij Twello, een Onderlinge Brandwaarborg-Maatschappij opgericht. Door als burens *met elkaar* de risico's te spreiden, bleven de financiële consequenties van brand binnen de perken. In de jaren zestig is gestart met het bemiddelen voor andere verzekeringsproducten, hetgeen met name na het ontstaan van het landelijke Univé label (begin jaren negentig) een grote vlucht heeft genomen. In 2006 is de naam gewijzigd van Het Platteland naar Stad en Land en is de oorspronkelijke rechtsvorm Onderlinge Waarborgmaatschappij na het afzonderen van de verzekeraarsactiviteiten in een aparte N.V. omgezet naar een Coöperatie. In 2000 (Univé Noord-Veluwe, Epe), 2011 (Univé Noord-Oost, Stadskanaal) en 2014 (Univé De Onderlinge, Nieuwleusen) hebben er fusies met andere Regionale Univé's plaatsgevonden. De vele rechtsvoorgangers van de huidige organisatie hebben, zonder de coöperatieve grondslag prijs te geven, steeds tijdig geanticipeerd op de ontwikkelingen in de markt, waardoor er thans sprake is van een goede financiële basis en een goede marktpositie.

Univé Stad en Land Groep

Missie en ambitie

Univé Stad en Land biedt haar leden gemoedsrust doordat ze grip krijgen op de financiële risico's van het leven. Onze ambitie is dat particulieren en ondernemers Univé zien als een baken van vertrouwen in de financiële markt, dat haar leden helpt bij het organiseren van zekerheden.

Structuur

De Univé Stad en Land Groep bestaat uit de volgende (actieve) bedrijven.

- Coöperatie Univé Stad en Land U.A., ledenorganisatie, vermogen, *aandeelhouder van*;
 - Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V., brandverzekeraar.
 - Univé Stad en Land B.V., intermediair.
 - Univé Stad en Land Organisatie B.V., personeel en middelen.

Werkgebied

Het werkgebied omvat de regio's Stedendriehoek (Apeldoorn, Twello, Zutphen, Deventer), Salland (Raalte), Noord-Veluwe (Epe, Elburg) en het knooppunt Arnhem-Nijmegen. Door de eerder genoemde fusies is het werkgebied de afgelopen jaren uitgebreid met het zuidelijke deel van de provincie Groningen (Stadskanaal, Ter Apel, Veendam, Hoogeveen, Winschoten), de Hondsrug in Drenthe (Borger), Hoogeveen en het westelijk deel van Overijssel (Vollenhove, Kampen, Staphorst, Nieuwleusen, Dalfsen, Ommen en Nijverdal).

Voor meer informatie over de Univé Stad en Land Groep wordt verwezen naar de jaarrekening van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

Missie Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

De missie (afgeleid van missie Univé Stad en Land Groep) van de verzekeraar luidt als volgt;

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. levert haar brandproducten, via gelieerde intermediairkanalen, tegen een eerlijke prijs en passende voorwaarden. Hiermee bieden wij onze Leden gemoedsrust ten aanzien van de risico's van brand, storm en andere schade aan inboedel, opstal etc. Wij staan voor faire schadeafwikkeling en bij acceptatie houden wij altijd rekening met de risico's ten aanzien van moraliteit, activiteit en aard en omvang van het object, hetgeen leidt tot een evenwichtige (risico)opbouw van de brandportefeuille. Wij doen dit zonder winstoogmerk.

Governance

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. kent een zelfstandige governance structuur, onder meer bestaande uit een Raad van Commissarissen (minimaal 3 personen) en een eigen statutaire directie. De Raad van Commissarissen en de statutaire directie (personele unie met directie Coöperatie Unive Stad en Land U.A.) leggen verantwoording af aan de Ledenraad van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A..

De Ledenraad van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A., ultimo 2016 bestaande uit 19 leden, kijkt met name vanuit het klantperspectief en -belang naar de ontwikkelingen en resultaten van de organisatie en kent daarnaast een aantal statutaire taken waaronder benoeming, ontslag en decharge van de leden van de Raad van Commissarissen en Raad van Bestuur van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. en het vaststellen de jaarrekening en de winstverdeling.

In het directieverslag treft u een verdere toelichting aan met betrekking tot het thema Governance.

Risicohouding en -profiel

Er is sprake van eenvoudige (brand)schadeverzekeringen op basis van jaarcontracten in met name het particuliere en agrarische segment. Het aandeel zakelijk in de totale portefeuille is beperkt als gevolg van een risicomijdend (acceptatie)beleid.

De bedrijfskritische processen acceptatie, onderhoud en claim worden in voldoende mate (en aantoonbaar) beheerst.

De schadepercentages en (positieve) uitloopresultaten zijn, mede dankzij een passend herverzekeringscontract, relatief stabiel en ten opzichte van vergelijkbare verzekeraars laag.

Ook ten aanzien van de risico's met beleggingen en andere marktrisico's is er een risicomijdend beleid. Het vermogen is met name belegd in deposito's bij grote Nederlandse bankinstellingen.

De verzekeraar heeft daarnaast vorderingen op de eigen Coöperatie en (latente) vorderingen op de herverzekeraar (A- rating, AM Best).

Samengevat is als gevolg van de aard en omvang van de verzekeringsportefeuille in combinatie met het gevoerde (risico)beleid sprake van een zeer laag (basis) risicoprofiel.

De berekende kapitaalseis in het standaardmodel onder Solvency II (€ 17,3 mln.), uitgaande van de thans geldende richtlijnen, wordt voor een belangrijk deel gevormd door elementen van het verzekeringstechnische risico, te weten het (standaard) premierisico en het catastroferisico. Er is geen aftrek voor de mogelijkheid van het verrekenen van fiscale verliezen in toekomstige jaren toegepast.

In het directieverslag treft u een verdere toelichting aan met betrekking tot het risicobeleid.

Financiële positie

Als verzekeraar staan wij financieel en organisatorisch onder toezicht van DNB.

De zelfstandige financiële positie van de verzekeraar (eigen vermogen € 32,4 mln.) is ruim voldoende ten opzichte van de eigen interne solvabiliteitseis en voldoet ook aan de Solvency II eisen.

Kerncijfers

Bedragen in € 1.000	2016	2015
Aantal verzekerden ultimo	87.951	86.732
Premiestand ultimo	€ 26.565	€ 27.060
Verdiende premie	€ 26.444	€ 26.766
<i>% herverzekeringspremie / verdiende premie</i>	14%	14%
Aantal schademeldingen	10.003	10.199
<i>Claimratio (meldingen/polissen ultimo)</i>	7,8%	7,9%
Schadepcentage bruto tekenjaar	36%	36%
Schadepcentage bruto boekjaar (incl. oude jaren)	35%	36%
Schadepcentage netto boekjaar (incl. oude jaren)	35%	39%
Kostenratio (kosten/bruto verdiende premie)	37%	37%
Belegd vermogen	€ 9.950	€ 30.478
<i>% vastgoed, aandelen en obligaties van totaal</i>	0%	0%
Resultaat uit verzekeren –premie -/- schade-	€ 14.764	€ 14.041
Resultaat uit verzekeren -na bedrijfskosten-	€ 4.728	€ 3.933
Resultaat uit beleggingen/rentebaten	€ 235	€ 428
Resultaat vóór belastingen	€ 4.964	€ 4.362
<i>Solvency II ratio (vóór voorstel dividenduitkering, geen accountantscontrole toegepast voor vergelijkende cijfers 2015)</i>		
Aanwezig (herberekend) kapitaal	€ 33.785	€ 29.558
Kapitaalseis (SKV)	€ 17.327	€ 16.731
Ratio	195%	177%

Directieverslag

Structuur en governance

Onderdeel van Univé Stad en Land Groep

De verzekeraar Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. maakt deel uit van de Univé Stad en Land Groep. De kern van de Univé Stad en Land Groep wordt, naast de verzekeraar, gevormd door de Coöperatie Univé Stad en Land U.A. (ledenorganisatie) en het intermediairbedrijf Univé Stad en Land B.V.. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. staat onder toezicht van en rapporteert zelfstandig aan DNB.

In de Coöperatie Univé Stad en Land U.A. is het DNA van ons bedrijf verankerd. Een zuivere ledenorganisatie welke al 116 jaar dicht bij haar leden en relaties staat en hiermee zichzelf telkens vernieuwt. Dit heeft voor elke generatie geleid tot een uitstekende uitgangspositie om in te kunnen spelen op veranderingen in de maatschappij in het algemeen en onze branche in het bijzonder.

Het coöperatieve karakter van onze organisatie komt terug in onder meer de inrichting van het ondernemingsbestuur, daadwerkelijke premierestitutie aan de leden in financieel goede jaren en andere voordelen voor onze relaties. De relaties met een brandverzekering bij Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. hebben de mogelijkheid om lid van onze Coöperatie te worden.

Onderdeel van Univé Formule

De Coöperatie Univé Stad en Land U.A. (en daarmee ook Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.) is lid van de Coöperatie Univé U.A.. In totaal zijn er thans nog 12 (2015: 12) Regionale Univé's lid van de Coöperatie Univé U.A.. De Regionale Univé's zijn volledig zelfstandig financieel dienstverlener en zelfstandig verzekeraar van brandrisico's.

De Coöperatie Univé U.A. heeft het merk Univé in beheer en heeft dit in licentie gegeven aan de Regionale Univé's. Hiertoe zijn onder meer een samenwerkingsovereenkomst, een formule-overeenkomst en bemiddelingsovereenkomsten gesloten.

Governance Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Directie (Raad van Bestuur)

De directie van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. fungeert als beleidsbepaler en wordt gevormd door dezelfde leden als van de directie als Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

De directie bestaat uit minimaal 2 leden (huidige bezetting 3) waarvan één de voorzittersrol vervult. Alle leden uit de directie zijn statutair benoemd en worden beoordeeld door de Raad van Commissarissen en zijn derhalve binnen de directie elkaars gelijken.

Gezien de onderlinge verbondenheid tussen beide ondernemingen en de aard, omvang en complexiteit van de activiteiten is er gekozen voor één gezamenlijk directiemodel, waarbij de belangen van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. expliciet worden verankerd in de portefeuille van één van de directieleden. De portefeuilleverdeling tussen de directieleden is zo

vormgegeven, dat het beheer van de verzekeringsportefeuille niet is belegd bij hetzelfde directielid als waar de commerciële verantwoordelijkheid is neergelegd. Zo wordt geborgd dat de belangen van de brandverzekeraar goed worden behartigd en niet (uitsluitend) ten diensten staan van de Coöperatie.

Op 1 oktober 2016 is de heer P.J. Varekamp als directievoorzitter toegetreden tot het directieteam. Hiermee is de in januari 2016 ontstane vacature ingevuld. In het werving- en selectieproces is voldaan aan de eisen en richtlijnen ten aanzien van het toetsen van geschiktheid en betrouwbaarheid, alsmede het eigen geformuleerde beloningsbeleid.

In januari 2017 heeft de heer A.G. Vrijmoeth (directeur commercie) aangegeven ruimte te willen maken voor ander leiderschap. De portefeuille commercie is ondergebracht bij de directievoorzitter.

Ledenraad

De Ledenraad van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A. geeft rechtstreeks decharge voor het gevoerde beleid en het toezicht daarop en is tevens het besluitvormend orgaan voor andere aspecten van bestuurlijke governance. Deze governance is onder meer vastgelegd in de statuten, een directiereglement en een reglement voor de Raad van Commissarissen.

Raad van Commissarissen

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de statutaire directie en op de algemene gang van zaken in Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. en de met haar verbonden onderneming. Zij staat de statutaire directie met raad terzijde.

Bij de vervulling van hun taak richten de leden van de Raad van Commissarissen zich naar het belang van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

De Raad van Commissarissen maakt een evenwichtige afweging van de belangen van de bij Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. betrokkenen, zoals haar verzekerden, aandeelhouders en bij de uitvoering betrokken medewerkers.

De leden van de Raad van Commissarissen hebben de eed of belofte voor toezichthouders in de financiële sector afgelegd.

De Raad van Commissarissen besteedt bij de uitvoering van zijn toezicht bijzondere aandacht aan het risicobeheer van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. Daarbij is de samenhang in risico's en verbondenheid in activiteiten met Coöperatie Univé Stad en Land U.A. van groot belang. Dit betekent dat alle leden van de Raad van Commissarissen van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. zitting hebben in de gezamenlijke Risk- en Auditcommissie van Coöperatie Univé Stad en Land U.A. en Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Onderdeel van dit jaarverslag is ook het verslag van de Raad van Commissarissen. Hierin treft u een beschrijving aan van de belangrijkste thema's en activiteiten.

Voor een volledig overzicht van de samenstelling van de Raad van Commissarissen wordt verwezen naar de betreffende bijlage.

Overige

De Raden van Commissarissen kennen twee gezamenlijke subcommissies, te weten een Risk- en Auditcommissie en een Human Resources Commissie. Zij houden toezicht op deze specifieke aandachtsgebieden en adviseren hierover beide Raden van Commissarissen.

Bij de wijzigingen in de samenstelling van het directieteam en de Raden van Commissarissen wordt gestreefd naar een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. Bij de selectie van leden van het directieteam en toezichthouders wordt met name het (collectieve) geschiktheidsaspect zwaar gewogen. In het geval van toekomstige vacatures zal bij gelijke geschiktheid (incl. bijdrage in/aan collectief) de voorkeur uitgaan naar vrouwelijke kandidaten.

De leden van het directieteam als ook de leden van de Raden van Commissarissen hebben in 2016 deelgenomen aan relevante opleidingen en gerichte inhoudelijke bijeenkomsten.

Alle leden van het directieteam en de leden van de Raden van Commissarissen hebben de eed of belofte voor beleidsbepalers in de financiële sector afgelegd.

Met betrekking tot de inrichting van de governance is er sprake van een bij de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar passende uitwerking van beleid en uitvoeringsmaatregelen. Ook de eisen vanuit de normen omtrent beheerste en integere bedrijfsvoering, beheerst beloningsbeleid en deskundigheid/geschiktheid uit de Wft alsmede Solvency II (onder meer opzet en werking sleutelfuncties) zijn hierin verwerkt.

Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar het hoofdstuk Risicomanagement.

Beloningsbeleid

De directie is in de hoedanigheid van bestuurder van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. onbezoldigd. De leden van de statutaire directie maken tevens deel uit van de directie van Coöperatie Univé Stad en Land U.A. De uitvoering van de brandopdracht is door middel van een uitvoeringsopdracht door Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. verstrekt aan Stad en Land Organisatie B.V. In deze inleenovereenkomst verplicht Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. de uitlener Stad en Land Organisatie B.V. tot het toepassen van het vastgestelde beloningsbeleid.

Het beloningsbeleid van de Univé Stad en Land Groep als geheel kan voor zowel de directie als voor personen belast met het uitvoeren van het risicobeleid worden gekenmerkt als marktconform.

Er is geen sprake van componenten van variabele beloning.

De Raad van Commissarissen is verantwoordelijk voor de tenuitvoerlegging van het beloningsbeleid van de directieleden.

Naar de mening van de directie en de Raad van Commissarissen wordt met de bovenstaand geschetste uitgangspunten van het beleid in opzet en werking voldaan aan de principes zoals genoemd in de Regeling Beheerst Beloningsbeleid.

Markt en Strategie

Context: Ontwikkelingen in markt en maatschappij

In de markt van financiële dienstverlening is er sprake van steeds sneller veranderende klantbehoeften, distributiemodellen en regelgeving. Daarbij komt dat het totale volume in de markt niet groeit en marges verder verkrappen. Alle partijen, zowel aan de kant van de aanbieders (verzekeraars, banken) als van de financiële dienstverleners (adviseurs, intermediair, gevolmachtigden) worstelen in deze verdringingsmarkt met belangrijke vraagstukken.

Participatiemaatschappij

De overheid stimuleert burgers, en dus ook de klanten van Univé, om zelfredzamer te zijn. Minder financiële steun, minder subsidie. Studiefinanciering verandert in een lening, er is minder baanzekerheid en ouderen moeten langer thuis wonen. Dit betekent dat de overheid veel (financiële) risico's teruglegt bij burgers en bedrijven. Niet al die risico's zijn volledig te verzekeren. Dit maakt mensen onzeker.

De digitale samenleving

De samenleving digitaliseert. Zo kan iedereen online en wanneer hij maar wil zijn zaken regelen. Bijvoorbeeld via online prijsvergelijkers. Dit zorgt voor veel vrijheid, maar ook voor minder persoonlijk contact en minder persoonlijk advies. Univé wil zorgen dat iedereen het advies krijgt dat hij nodig heeft. Dat past bij zijn persoonlijke én zakelijke situatie.

Het nieuwe samen

Oude verenigingsvormen, zoals sportclubs en politieke partijen, hebben steeds minder leden. Maar dat betekent niet dat mensen zich niet verenigen. Zowel lokaal als digitaal ontstaan nieuwe communities op basis van interesses of levenswijzen, zoals een oldtimerclub of een platform voor doe-het-zelvers. Of op het gebied van een bepaald onderwerp, denk aan mantelzorg. In deze moderne verenigingsvormen denken mensen met elkaar mee, geven ze elkaar tips en helpen ze elkaar bij problemen.

Delen is in

De deeleconomie wordt steeds volwassener. Denk aan Airbnb (deel je huis), SnappCar (deel je auto) of Peerby (deel je gereedschap). Met name jongeren hechten minder aan bezit en meer aan belevenissen. De oude manier van verzekeren past hier niet bij. Waarom een volledige autoverzekering afsluiten als je een auto deelt met vrienden? Deze klanten hebben meer aan oplossingen die hen in staat stellen alles uit het leven te halen, zonder daarbij veel risico te lopen.

Strategie Univé

Coöperatie Univé Stad en Land U.A. en daarmee ook Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is als regionale Univé lid van de landelijke Univé organisatie waarbij de strategische overwegingen van de Univé Formule een belangrijke leidraad vormen voor het ontwikkelen van de meerjarenplannen voor Univé Stad en Land.

Univé Formule

De afgelopen jaren is veel gedaan om de Univé organisatie weer een gezonde basis te geven. Hierbij lag de focus op het opnieuw inrichten van de organisatie, het vernieuwen van IT-systemen, processen en producten, het werken aan kwaliteit op gebied van klantbeleving, efficiency en voldoen aan wet- en regelgeving en het (daarmee) terugbrengen van de kosten. Dit in een markt die sterk verandert door technologische ontwikkelingen, veranderende eisen van toezichthouders en verwachtingen van klanten.

Dit vraagt om een goede samenwerking in de gehele Univé Formule. De basisafspraken hiervoor zijn gemaakt; een nieuwe overlegstructuur, een verdere professionalisering van de planning & control cyclus en meer gezamenlijke normenkaders voor belangrijke onderwerpen als businessprocessen, risicomanagement, wet- en regelgeving en andere beleidsterreinen.

Tegelijk aan het versterken van de organisatie is het ook van belang dat Univé vanuit klant- en marktperspectief vernieuwt. In 2015 zijn de hoofdpunten van de langetermijnstrategie van Univé geformuleerd: een integrale en eigentijdse Univé Formule, het profileren van Univé als zekerheidsmerk en het ruimte geven aan innovatie. Vanuit deze basis is in 2016 hard gewerkt aan een strategie waarin Univé een nieuwe positie inneemt in de markt. Gezamenlijk ontwikkeld met bestuurders en specialisten van de Coöperatie en de Regionale Univé's. De strategie 'Terug naar de kracht van Univé' is gebaseerd op waar Univé vandaan komt. Maar vertaald naar de tijd en de mogelijkheden van nu.

Univé komt voort uit een van de eerste onderlinge verzekeringen. Hierin werden de stallen van twintig boeren verzekerd voor brand, vanuit een gezamenlijke kas. Ze beperkten daarnaast hun risico's, door elkaars gebouwen te controleren. En ze trokken samen op om de schade te beperken als er dan toch iets misging. In de strategie keert Univé hiernaar terug. Want de kracht van Univé is: samen risico's voorkomen, de gevolgen beperken én als dat nodig is verzekeren. Univé beweegt zich de komende tijd van de verzekeringsmarkt naar de 'zekerheidsmarkt'.

Dit heeft geleid tot de volgende 6 speerpunten voor de komende jaren;

1. Voorkomen, beperken en verzekeren

De nieuwe generatie klanten wil niet alleen een verzekeringsproduct, maar wil iemand die ze helpt meer zekerheid te krijgen. Zodat ze geen risico's lopen die ze niet kunnen dragen.

Dit past bij Univé: alleen verzekeren is nooit het doel geweest.

Risico's voorkomen, schade beperken, en als dat niet kan gewoon goed verzekeren: dát is wat

Univé doet. Hiervoor wordt het assortiment verbreed met slimme diensten die alledaagse risico's zo klein mogelijk maken. Maar ook met praktische oplossingen voor als er toch iets misgaat.

2. Samen, Dichtbij en Doen!

Alles wat Univé doet, doet ze vanuit haar aangepaste merkwaarden: Samen, Dichtbij en Doen! Univé is een Coöperatie; elkaar helpen en samen risico's delen zit in de genen. Univé staat van oudsher midden in de maatschappij en is met ruim 130 winkels altijd in de buurt. Univé maakt deel uit van bestaande clubs en verenigingen, maar ook van nieuwe communities. Medewerkers van Univé zijn daadkrachtig, komen met praktische oplossingen, kijken vooruit en ondernemen direct actie als het nodig is.

3. Doelgroep: focus op gezinnen, kleinzakelijke klanten en communities

Univé is er voor iedereen en sluit niemand buiten. In marketing, productontwikkeling en innovatie ligt wel de focus op een aantal doelgroepen die passen bij de achtergrond en ambitie van Univé. Bijvoorbeeld gezinnen, familiebedrijven, agrariërs, het mkb, communities en vraagbundelaars.

4. Assortiment op basis van levensmomenten

Iedere klant heeft momenten in het leven dat er ineens veel verandert. Die levensmomenten brengen nieuwe, vaak bij de klant onbekende risico's met zich mee. Op die momenten wil Univé er zijn. Daarom ontwikkelt Univé haar assortiment op basis van die levensmomenten. Bijvoorbeeld producten en diensten voor ouderen, rond het levensmoment 'Langer Thuis Wonen': persoonlijke zorg, een boodschappenservice en 24/7 contact met professionele zorgverleners. Of voor jonge bedrijven: producten en diensten rond het moment dat de eerste medewerker wordt aangenomen. In 2017 test Univé meerdere nieuwe producten en bundels rond de levensmomenten en brengt deze na een positieve beoordeling op de markt.

5. Zekerheidsmerk

Univé verandert steeds meer in een echt zekerheidsmerk. Met de focus op het voorkomen van risico's en beperken van schade. Met meer adviesproducten, en slimme oplossingen. Hierdoor zullen de klanten van Univé minder kans hebben op schade, zowel materieel als immaterieel. De risico's die overblijven blijft Univé gewoon goed verzekeren. En als er dan schade is, is Univé dichtbij, voor snelle en praktische hulp. Zo biedt Univé haar klanten gemoedsrust en zekerheid.

6. Persoonlijke omnichannel klantbediening

De medewerkers van Univé kennen hun klanten en hun persoonlijke en zakelijke situatie. Door deze kennis goed te gebruiken kan Univé passend advies geven en klanten altijd op een persoonlijke manier benaderen. Univé streeft naar een klantbenadering die over alle kanalen heen consistent is. Univé kiest voor mobile first: we gaan van een verzekeraar met winkels en een website naar een online dienstverlener met winkels.

Ook werkt Univé toe naar een omnichannel klantbediening: een vernieuwende kanalenmix die de klant in staat stelt om zaken te regelen op de tijd en plaats die hem uitkomt. En waarin je probleemloos kunt wisselen tussen kanalen: social media, web, winkel en telefoon.

Het realiseren van bovenstaande strategische doelstellingen moet leiden tot een krachtig en eenduidig Univé. De strategie 'Terug naar de kracht van Univé' is een richtinggevend document maar vraagt in 2017 nog een vertaling in een daadwerkelijk transitieplan voor de periode tot en met 2020. Hierbij zullen keuzes moeten worden gemaakt welke forse inbreuk kunnen hebben op de structuur en het verdienmodel van de Regionale Univé's.

Univé Stad en Land (Brandverzekeraar N.V.)

Vanuit het bovenstaande formuleperspectief anticipeert Univé Stad en Land door zich de komende jaren te focussen op die zaken die met grote mate van zekerheid relevant zijn voor een succesvolle transitie gedurende de periode tot en met 2020.

Op basis van een eigen aanvullende strategische (risico) analyse zijn de onderstaande doelstellingen en belangrijkste aandachtpunten/activiteiten voor de komende jaren voor Univé Stad en Land gedestilleerd.

1. Klant(beleving)

De in 2016 ingezette herinrichting van onze commerciële organisatie draagt bij aan de ambities ten aanzien van klanttevredenheid, portefeuille- en kostenontwikkeling en beheersing. Met als belangrijke doelstelling het streven naar een positieve bijdrage van het bemiddelingsbedrijf aan het financiële resultaat van Univé Stad en Land als geheel.

Geformuleerde ambities:

- In alle vormen van onze klantbediening streven we ernaar verwachtingen te overtreffen.
- We vergroten ons aandeel in de keuzes van de klant, op basis van goed advies en goede producten.
- We sturen actief op de kanaalkeuze van de klant. De winkels vormen primair een hoogwaardig advieskanaal.

2. Medewerkers

Essentieel voor het realiseren van onze ambitie. Leidinggevenden en medewerkers in hun kracht laten staan, zowel op kennisniveau als competenties, ondersteunt het realiseren van onze ambities. Om ons tijdig te kunnen aanpassen aan de ontwikkelingen in de verzekeringsmarkt en Univé Formule is het van belang ons verandervermogen verder te vergroten.

Geformuleerde ambities:

- Onze medewerkers zijn vakmensen, kennen hun verantwoordelijkheden, voelen zich vrij om keuzes te maken in het belang van de klant en het bedrijf.
- Eigenaarschap, verantwoordelijk zijn en het recht te rapporteren zijn voor iedereen vanzelfsprekend.

3. *Beheersing*

We werken aan een organisatie die “in control” is en die leert van gemaakte fouten.

Geformuleerde ambities/activiteiten:

- We verbeteren en borgen de kwaliteit in het klant-, voortbrengings- en managementproces.
- Verdere implementatie van een operational control framework (1^e en 2^e lijnscontroles, verbeteren door inrichten van (klant/proces ketens).
- Continu monitoren, verbeteren en borgen van datakwaliteit in onze systemen.
- Hiertoe ontstaat de noodzaak tot nog verdergaande standaardisering van systemen, processen en actieve managementsturing hierop.

4. *Financieel*

Een blijvend financieel gezond bedrijf, in zowel groei van de inkomsten als het behalen van een acceptabel resultaat. Alle activiteiten dragen positief bij aan resultaat.

Geformuleerde ambities/activiteiten:

- Bewaken van en bijsturen op rendementsontwikkelingen (schade/premie) Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.
- De kosten in het voortbrengingsproces van commercieel bedrijf én verzekeraar dalen door verdere standaardisering, selfservice via online/app, Straight Through Processing voor acceptatie en claimprocessen alsmede een continu proces van verbeteren van uitvoering van processen (zie beheersing).
- De toegevoegde waarde van distributieketens moet omhoog.
- Per saldo zullen we hetzelfde werk met minder mensen (moeten) doen.

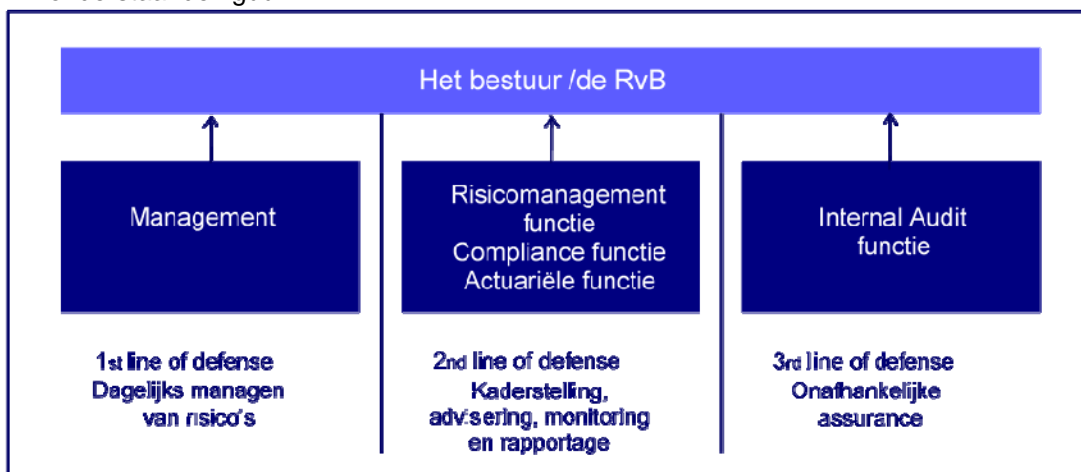
Risicomanagement

Doelstelling

Een beheerste en integere bedrijfsvoering waarin verantwoord met risico's wordt omgegaan, draagt bij aan het zekerheidsmerk Univé. Realisatie van de doelstellingen binnen de gewenste risicobereidheid en binnen de kaders van wet- en regelgeving waarborgt de continuïteit en betrouwbaarheid van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.. Dit zijn de motieven om het risicomanagement- en interne controlesysteem optimaal in te richten.

Governance en beleid

Het risicomanagement- en controlesysteem binnen Univé Stad en Land is ingericht volgens het model van de 'three lines of defense'. Het model van de 'three lines of defense' is weergegeven in onderstaande figuur:

De eerste lijn wordt gevormd door het lijnmanagement, dat in de eerste plaats verantwoordelijk is voor het beheersen van risico's.

De functies Actuarieel ((2^e lijn) uitbesteed aan externe partij), Risicomanagement en Compliance vormen de tweede lijn. Deze afdelingen ondersteunen en houden toezicht op de eerste lijn, onder meer door kaderstelling voor de beheersing van risico's, advisering, monitoring en rapportage over de beheersing van risico's.

De functie Internal Audit (door alle Regionale Univé's uitbesteed aan Univé Services) vormt de derde lijn. Deze afdeling heeft een controlerende functie en geeft via rapportages inzicht in de effectiviteit van de beheersing van de belangrijke risico's.

De functies Actuarieel, Risicomanagement, Compliance en Internal Audit worden samen aangeduid als de sleutelfuncties. De sleutelfuncties werken op basis van charters waarin de afbakening van de activiteiten met de andere lijnen duidelijk is omschreven.

Het risicomanagement beleidsraamwerk is opgebouwd uit verschillende beleidsdocumenten. In het risicomanagementbeleid is de visie, algehele strategie en de samenstelling van het

risicomanagement- en interne controlesysteem van Univé Stad en Land als geheel beschreven. In het onderliggende risicomanagementstrategie is de strategie voor de beheersing van het operationeel risico en de financiële risico's van Univé Stad en Land beschreven.

Activiteiten in het verslagjaar

Eerste lijn

De eerste lijn richtte zich in het verslagjaar op het verder vorm geven van het risicomanagement- en interne controle systeem in de reguliere bedrijfsvoering. De kernprocessen zijn na de implementatie van het nieuwe back office systeem QIS en een succesvolle technische conversie van polisgegevens opnieuw in kaart gebracht en per kernproces is risico-gebaseerd een set aan beheersmaatregelen bepaald en ingevoerd. Ten aanzien van de verzekeraar zijn deze processen geheel doorlopen en worden periodiek 1^e lijnscontroles uitgevoerd. In het jaarplan 2017 is de adequate beheersing van deze risico's een belangrijk speerpunt en dient verdere uitwerking van normeren van processen, het identificeren van risico's, het ontwerpen en monitoren van effectieve beheersingsmaatregelen verder vorm krijgen. Hiertoe is inmiddels een programma ingericht waarin deze elementen van een goed functionerend beheersingskader worden gerealiseerd.

Tweede lijn

Voor de tweede lijn lag in het verslagjaar evenals in het voorgaande jaar de focus onverkort op de ondersteuning bij de verdere inbedding van het risicomanagement- en interne controlesysteem in de reguliere bedrijfsvoering en op het optimaliseren van de aansluiting van haar werkzaamheden op de activiteiten van de eerste en derde lijn met betrekking tot het integraal managen van risico's. Elk kwartaal wordt in de risicorapportage inzicht gegeven in het risicoprofiel van Univé Stad en Land als geheel.

In de rapportage worden de belangrijke risico's, verbeterpunten en status ten opzichte van de risicobereidheid beschreven, waarmee de Raad van Bestuur en het lijnmanagement worden ondersteund bij het dagelijks managen van de risico's. Ook is in het verslagjaar onder regie van de tweede lijn de risicobereidheid geactualiseerd en een Eigen Risico Beoordeling (ERB) uitgevoerd. In het gehele verslagjaar vond structureel overleg plaats tussen de sleutelfuncties.

Door de compliance functie is in het verslagjaar onder meer aandacht besteed aan monitoring van onder meer de naleving van de sanctiewet, zorgplicht, privacy, beloningsbeleid, uitbestedingsbeleid en regelgeving en eisen ten aanzien van vakbekwaamheid (Wft-diploma's). Daarnaast is er specifiek aandacht voor activiteiten in kader van awareness rond naleving van (interne) regelgeving.

De actuariële functie is uitbesteed aan Arcturus B.V. De actuariële functie heeft in het verslagjaar onder meer onderzoek verricht naar de toereikendheid van de technische voorzieningen, het premie- en acceptatiebeleid, het herverzekeringsprogramma voor 2017 en het vernieuwde beleggingsbeleid (ingaaend 2017). Daarnaast heeft zij reviews uitgevoerd op de SKV berekeningen, de ERB en de jaar- en kwartaalrapportages naar de toezichthouder.

Derde lijn

Vanuit Internal Audit (door alle Regionale Univé's uitbesteed aan Univé Services) hebben audits plaatsgevonden op thema's rondom de invoering van Solvency II (sleutelfuncties risicomanagement en actuarieel, gereedheid Solvency II als geheel, uitvoering van ERB, evaluatie van de governance), beheerst beloningsbeleid, beheersing van risico's in/met QIS en uitbesteding. Daarnaast heeft Internal Audit onderzoek verricht naar het verandervermogen van de organisatie. Jaarlijks wordt een Internal Audit Plan opgesteld, uitgevoerd en geëvalueerd.

Accountant

In het accountantsverslag besteedt de externe accountant aandacht aan de kwaliteit en effectiviteit van het risicobeheer en de beheersprocessen. Het accountantsverslag is onderdeel van het jaarlijkse gesprek tussen de Raad van Commissarissen (tevens Risk- en Auditcommissie) en de externe accountant.

Risico's en risicobereidheid

Er is sprake van een periodieke integrale omgevingsanalyse, risicodiagnoses per risicogebied, het identificeren van bestaande beheersingsmaatregelen, de verankering hiervan in de organisatie en het beoordelen van de effectiviteit van de beheersingsmaatregelen door middel van lijncontroles en onafhankelijke audits.

Voor de meest bedrijfskritische risico's, waaronder de strategische, verzekeringstechnische, financiële en operationele risico's, wordt deze cyclus inmiddels continu doorlopen, met actieve betrokkenheid van het directieteam en (lijn)management.

Algemeen

Als gevolg van de aard en omvang van de verzekeringsportefeuille, in combinatie met het gevoerde (risico)beleid, is er sprake van een laag (basis) risicoprofiel. Dit past naar de mening van de directie bij de grondbeginselen van een Coöperatie.

De stabiele resultaten (netto schade, uitloop oude jaren, rendement beleggen) bevestigen dat risico's tot nu toe daadwerkelijk beheerst worden.

Strategisch

De belangrijkste risico's voor de gehele organisatie betreffen de strategische risico's ten aanzien van eerder genoemde marktontwikkelingen (verdere digitalisering, lagere omzet) in combinatie met het beperkte verander- en anticiperend vermogen binnen de Univé Formule als geheel en Univé Stad en Land. De strategische en organisatorische veranderingen binnen Univé vragen meer dan voorheen resultaatgerichtheid, deskundigheid en veranderingsbereidheid van medewerkers, alsmede strategisch leiderschap, overtuigingskracht en voorbeeldgedrag van het (lijn)management. Het meenemen en faciliteren van zowel de medewerkers als het (lijn)management bij deze veranderingen zal mede bepalend zijn voor het succes ervan.

Om deze risico's te beheersen is in het verslagjaar gestart met een traject om de verdere

ontwikkeling van de gewenste stijl van leiderschap binnen Univé Stad en Land te ondersteunen en medewerkers in hun kracht te laten komen, binnen of buiten Univé Stad en Land.

Verzekeringstechnisch risico

Er is sprake van eenvoudige (brand)schadeverzekeringen op basis van jaarcontracten in met name het particuliere en agrarische segment. De particuliere portefeuille is, mede dankzij de commerciële activiteiten, de laatste jaren gegroeid. Ook voor de komende jaren is dit het speerpunt voor uitbouw van onze portefeuille, hetgeen zal leiden tot een gemiddeld lager risicoprofiel. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft van oudsher een sterke positie ten aanzien van agrarische risico's in de regio. De omvang van de portefeuille in dit segment is de afgelopen jaren stabiel gebleven, ondanks de krimp in aantallen in deze sector. Wij verwachten geen significante wijzigingen in deze markt.

Voor wat betreft zakelijke (MKB) brandproducten willen we de huidige beperkte portefeuille uitbouwen met die objecten die passen binnen het door ons geformuleerde beleid.

Voor wat betreft dit soort risico's beoordelen we in eerste instantie het morele risico om te bepalen of we een verzekeringsrelatie willen aangaan (aanvraagprocedure, acceptatiematrix).

Het acceptatiebeleid is er op gericht om onevenwichtige risico's niet op eigen tekening maar als intermediair bij andere verzekeraars onder te brengen.

Het schadebehandelingsproces kent gemiddeld een korte doorlooptijd. De schadevoorziening wordt bepaald op dossierniveau. De verschillen tussen op deze wijze vastgestelde voorzieningen en daadwerkelijke uitkeringen zijn beperkt.

De bedrijfskritische processen acceptatie en claim worden in voldoende mate (en aantoonbaar) beheerst. Het doorlopende operationele risico, gerelateerd aan de verzekeringstechnische activiteiten, is hiermee voldoende gemitigeerd.

Het herverzekeringscontract ziet toe op het mitigeren van (cumulatie van) grote schadelasten als gevolg van schade per risico en in het geval van storm- en/of hagelcalamiteiten. Nadere informatie over het herverzekeringscontract treft u aan in de toelichting bij de jaarrekening.

Bovenstaande aspecten hebben in positieve zin bijgedragen aan ons streven naar een groeiende, maar gezonde brandportefeuille met relatief voorspelbare (financiële) resultaten.

Marktrisico

De risicobereidheid ten aanzien van marktrisico's is laag. Sinds enkele jaren is er enkel sprake van deposito's bij grote Nederlandse bankinstellingen. Het renterisico is als gevolg van de korte looptijd van de deposito's en de technische voorzieningen zeer beperkt. Door het verlagen van de risicobereidheid zijn de risico's met betrekking tot marktontwikkelingen van aandelen,

vastgoed, obligaties (spreadrisico), valutakoersen etc. nihil. Er worden geen derivaten aangehouden.

In 2016 is een nieuw beleggingsbeleidsplan vastgesteld. De beleggingen (van met name van de verzekeraar) zijn de afgelopen jaren voor een belangrijk deel omgezet naar deposito's en liquide middelen. In het nieuwe beleggingsbeleid is er opnieuw sprake van een prudent risicobeleid. In januari 2017 is een relatief klein deel van de portefeuille belegd in (bedrijfs)obligatiefondsen en aandelenfondsen. Het deel beleggingen dat staat tegenover de technische voorzieningen blijft belegd in spaargeldproducten. De beleggingsfondsen worden, binnen de gestelde mandaten, door de nieuwe vermogensbeheerder Kempen Capital Management N.V. aangekocht. Hiertoe is vanuit het in 2016 opgestelde beleggingsbeleid een beleggingsplan voor 2017 vastgesteld waarin specifieke risicotoleranties zijn uitgewerkt. Bewaarder Kas Bank N.V. ziet op dagbasis toe dat Kempen in haar rol als vermogensbeheerder voldoet aan het afgegeven mandaat.

Als gevolg van deze wijziging is er sprake van een substitutie van kapitaal van tegenpartijrisico naar marktrisico.

Tegenpartijrisico

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft naast de beleggingen in deposito's bij grote Nederlandse instellingen (Rabobank, ING, en ABN AMRO) ook vorderingen op de eigen Coöperatie en (latente) vorderingen op de herverzekeraar (A-rating, AM Best). De financiële positie van genoemde instellingen wordt continu gemonitord.

Solvency II

Algemeen

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft te maken met de wettelijke toezichtseisen voortvloeiend uit het Europese Solvency II project. Het besturen en managen van de relatie tussen missie, doelstellingen, risicobeleid, risicobeheersing en vereist en aanwezig kapitaal staat hierbij centraal. Hierbij is telkens geredeneerd vanuit het perspectief van de aard, omvang en complexiteit van de verzekeraar.

De verzekeraar actualiseert jaarlijks haar risicohouding, risicoprofiel alsmede haar risicomanagementstrategie in het algemeen en per risicocategorie (verzekeringstechnisch risico, marktrisico (beleggingen), tegenpartijrisico en operationeel risico).

Solvabiliteit

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft in haar risicomanagement- en kapitaalbeleid de uitgangspunten voor de risicobereidheid van financiële risico's in het algemeen en het solvabiliteitsrisico weergegeven. De aanwezige solvabiliteit ultimo (195%) is ruim voldoende om mogelijke risico's en verval van kapitaal te kunnen opvangen. De interne minimumeis is vastgesteld op 155% van het benodigde kapitaal volgens het Solvency II-model ad € 17,3 mln.

In de toelichting op de jaarrekening is een opsomming weergegeven van de verdeling van het vereiste kapitaal over de verschillende risicocategorieën.

Eigen risicobeoordeling

In een Eigen Risico Beoordeling (ERB) wordt inzicht verkregen in de relaties tussen de doelstellingen, het basis risicoprofiel (incl. beheersing) en het aanwezige en benodigde kapitaal van de onderneming gedurende de komende vijf jaar. Bovendien wordt het effect van de verschillende (stress)scenario's op de aanwezige en noodzakelijke solvabiliteit doorgerekend en weergegeven. De ERB verschaft het directieteam een goede analyse van de samenhang in (verwacht) rendement, risico's en kapitaal. Het kapitaalbeleid beschrijft op welke wijze de verzekeraar in alle mogelijke scenario's de samenhang tussen het aanwezige en benodigde kapitaal beheerst.

In de ERB 2016 zijn de volgende scenario's verwerkt;

1. "Catastrofe": grote storm gevolgd door kleine storm
2. "Disruptie": nieuwe toetreders versnellen portefeuille krimp
3. "Cybercrime": slachtoffer van hack met ransomware
4. "Claims": toename kleine schades
5. "Recessie": nieuwe financiële crisis, terugval kredietwaardigheid banken en herverzekeraar
6. "Pyromaan": grote en kleine brandschades

Alleen in scenario 5 is er sprake van een terugval tot onder 100%. In dit geval kan door een aantal maatregelen (waaronder andere herverzekeraar, aanvullend kapitaal uit Coöperatie) de solvabiliteit binnen twee jaar weer worden hersteld. In enkele andere scenario's kan niet meer worden voldaan aan de interne minimumgrens van 155%. In die gevallen volstaat een storting van aanvullend kapitaal uit de Coöperatie om weer te voldoen aan de interne grenswaarde.

Verplichte rapportage

Vanaf 2016 wordt gerapporteerd onder het Solvency II regime, waarbij elk kwartaal de Quantitative Reporting Templates (QRT's) zijn ingediend bij de DNB. In 2017 zal voor het eerst over geheel 2016 gerapporteerd worden aan de DNB (full measures), waarbij tevens een verklaring van de externe accountant wordt afgegeven. Deze full measures bestaan zowel uit de QRT's als een nieuw rapport voor publicatie naar het publiek (SFCR) en een nieuw rapport voor de toezichthouder (RSR). In 2016 is verdere invulling gegeven aan de implementatie van Solvency II, waarbij de interne processen zijn aangescherpt, een risicobeheersingsraamwerk is opgesteld en de datakwaliteit binnen de organisatie verder is versterkt.

Uitbesteding

Het operationele verzekeringsbedrijf is uitbesteed aan een afzonderlijke organisatorische eenheid binnen de Univé Stad en Land Groep (Univé Stad en Land Organisatie B.V.). Het verzekeringsbedrijf is verantwoordelijk voor de operationele aspecten. De afspraken rondom deze uitbesteding liggen vast in een uitvoeringsovereenkomst.

Ten aanzien van de geautomatiseerde gegevensverwerking wordt gebruik gemaakt van de systemen en functionaliteiten van de Coöperatie Univé U.A.. De opzet en werking van de beheersing ten aanzien van de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking wordt jaarlijks getoetst aan de hand van een normenkader en gerapporteerd door middel van een Third Party Mededeling (TPM), afgegeven door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (accountant Coöperatie Univé U.A.).

De sleutelfuncties Actuarieel en Internal Audit zijn uitbesteed. In beide gevallen is er sprake van een interne charter met daarin de belangrijkste uitgangspunten voor wat betreft beleid en inrichting en een uitbestedingsovereenkomst met de leverancier. Voor beide functies is er een jaarplan opgesteld en worden periodiek de gemaakte afspraken gemonitord en geëvalueerd.

Resultaten

Resultaten verzekeren

Het resultaat uit de activiteit verzekeren kan als volgt worden weergegeven:

In €1.000	2016	2015	+ / -/
Verdiende premie	26.444	26.766	-322
Af: Herverzekeringspremie	3.710	3.632	78
<i>Netto premie</i>	<i>22.734</i>	<i>23.134</i>	<i>-400</i>
Bruto schade	9.322	9.616	-294
Af: Aandeel herverzekeraar	-1.324	-551	-773
Overige technische lasten/mutatie voorz. schadebeh.kst.	153	118	35
<i>Netto schade</i>	<i>8.151</i>	<i>9.183</i>	<i>-1.032</i>
Bruto resultaat verzekeren	14.583	13.951	632
Provisielast	5.417	5.558	-141
Overige bedrijfskosten	4.438	4.460	-22
Bedrijfskosten	9.855	10.018	-163
Resultaat verzekeren	4.728	3.933	795
Opbrengsten uit beleggingen	16	369	-353
Resultaat technische rekening	4.744	4.302	442

Premie

De verdiende premie is ten opzichte van 2015 met 1,2% gedaald. De belangrijkste reden is de lichte krimp van de brandportefeuille, het aantal brandpolissen is in 2016 gedaald met 0,8%.

Herverzekeringspremie

De betaalde herverzekeringspremies komen ten goede aan de externe herverzekeraar. In ruil hiervoor nemen zij risico's boven een bepaald bedrag voor hun rekening.

De stijging van de herverzekeringspremie 2016, ten opzichte van 2015, wordt veroorzaakt door per saldo lagere herverzekeringstarieven en hogere reïnstatementpremies (+ €0,26 mln.).

Schade

Het bruto schadepercentage (bruto schade / verdiende premie) over boekjaar 2016 bedraagt 35,3% (boekjaar 2015 35,9%). Het schadejaar 2016 kent 14 grote schaden (> €50.000) met een totale schadelast ad € 3,2mln.. Een deel van deze schade (het gedeelte boven de € 250.000) kan worden verhaald op de herverzekeraar (€ 1,1 mln.).

<i>Claims</i>	2016	2015
Reguliere schades	7.162	7.362
Storm, blikseminslag, neerslag en andere natuur	912	2.041
Niet gedekt, beneden eigen risico	1.929	796
Aantal ingediende claims	10.003	10.199
Claims van € 25.000 tot € 50.000	4	13
Claims van € 50.000 tot € 100.000	5	3
Claims van € 100.000 tot € 250.000	6	5
Claims van € 250.000 tot € 500.000	0	1
Claims boven € 500.000	3	1
	18	23

De technische lasten hebben betrekking op de kosten die rechtstreeks verband houden met de verzekeringsportefeuille. Hieronder vallen onder meer externe inspectie- en preventiekosten.

De provisielast is de (interne) vergoeding van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. aan Univé Stad en Land B.V. (intermediair) welke commerciële activiteiten uitvoert en hiervoor een marktconforme vergoeding ontvangt.

De overige bedrijfskosten hebben betrekking op de doorbelasting van Univé Stad en Land Organisatie B.V. welke specifieke verzekeringsactiviteiten uitvoert. Daarnaast bevatten de overige bedrijfskosten onder andere de kosten van informatiesystemen en een commerciële bijdrage aan het merk Univé.

Resultaat beleggen

Het resultaat beleggen (€ 17.000, 2015 € 369.000) bestaat volledig uit het rendement op uitstaande deposito's bij Nederlandse financiële instellingen.

Uitgaande van een aantal langere termijn uitgangspunten (aanwezig/benodigd vermogen, risicobereidheid, verwachte resultaten en kasstromen, basis liquiditeit) wordt er periodiek een analyse uitgevoerd naar de optimale samenstelling van de beleggingsportefeuille.

Verwachtingen

De verdiende premie zal de komende jaren licht stijgen als gevolg van commerciële groei en (een beperkte) indexering van verzekerde waarden. In juni 2016 is de zakelijke portefeuille per eerstvolgende prolongatiedatum omgezet naar het nieuwe IT-systeem QIS.

Het herverzekeringsprogramma voor 2017 voor Brand en Storm is, ten opzichte van 2016, nagenoeg ongewijzigd gebleven. De eigen behouden voor Brand en Storm zijn resp. € 0,25 mln en € 4,0 mln (2016: 3,75 mln).

Voor het boekjaar 2017 wordt bij een normaal schadeverloop (meerjarig gemiddelde schade-premie verhouding van 40% rekening houdend met een geringe verhoging in verband met nieuwe producten) rekening houdend met een reële rendementsverwachting op (vastrentende) beleggingen, een resultaat vóór belastingen verwacht van circa € 3,6 mln.

De komende jaren verwachten wij positieve effecten van verdere standaardisatie en digitalisering van producten en de ontwikkeling van nieuwe informatiesystemen. De operationele kosten per polis zullen hierdoor dalen.

Financiële positie

Voorstel winstverdeling

De directie van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. stelt voor een dividend van € 2,6 mln. uit te keren aan de aandeelhouder Coöperatie Univé Stad en Land U.A.. De dividenduitkering is gebaseerd op het kapitaal- en dividendbeleid. De directie van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. acht de solvabiliteit na aftrek van het voorstelde dividend (i.c. 180%) voldoende.

Solvabiliteit

Per 1 januari 2017 is er sprake van een solvabiliteitsratio van 195% (uitgaande van de thans geldende Solvency II richtlijnen). Na het voorstel dividenduitkering bedraagt de solvabiliteit 180%.

Indien door omstandigheden de solvabiliteit onder deze grens zakt, zal de directie aanvullende managementacties ondernemen om de solvabiliteitsmarge te herstellen.

In de toelichting op de jaarrekening is een opstelling van de kapitaaleisen per risicocategorie en aanwezig kapitaal opgenomen.

Tot slot

Wij danken alle betrokkenen voor hun bijdrage in de behaalde resultaten en zien uit naar de uitdagingen in de komende jaren.

Hoogachtend,
Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.
18 mei 2017

De directie,

Pieter-Jan Varekamp
Ronald Booijink
Chris Waterlander

Verslag Raad van Commissarissen

Governance

De Raad van Commissarissen heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van de directie en op de algemene gang van zaken in de Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.. Zij staat de directie met raad terzijde. De Raad van Commissarissen maakt een evenwichtige afweging van de belangen van de bij de Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. betrokkenen, zoals haar leden, relaties, verzekerden en medewerkers.

Voor het uitoefenen van haar functie kwam de Raad van Commissarissen in 2016 vier keer bij elkaar en nam zij vier keer deel aan (strategische) themasessies van het directieteam en de Raad van Commissarissen.

De taken van de Raad van Commissarissen betreffen uitdrukkelijk ook de onderwerpen risicobeheer, deskundigheid en beloning. Hiertoe is minimaal één lid van de Raad van Commissarissen van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V., evenals een lid van de Raad van Commissarissen van Coöperatie Univé Stad en Land U.A. vertegenwoordigd in de subcommissies Risk- en Auditcommissie (2016 5 vergaderingen) en Human Resources Commissie (2016 2 vergaderingen).

De leden van de Raad van Commissarissen hebben de eed of belofte voor toezichthouders in de financiële sector afgelegd.

Wij zijn verheugd dat wij het directieteam na een zorgvuldig werving- en selectieproces per 1 oktober 2016 hebben kunnen versterken met de heer P.J. Varekamp. Hiermee is de vacature van directievoorzitter zoals deze ontstaan begin 2016 weer ingevuld.

In januari 2017 heeft de heer A.G. Vrijmoeth (directeur commercie) aangegeven ruimte te willen maken voor ander leiderschap. Wij zijn de heer Vrijmoeth veel dank verschuldigd voor zijn bijdrage aan de ontwikkeling van Univé Stad en Land.

Strategische agenda

De impact van snel veranderende marktomstandigheden op Univé (Stad en Land) is onverminderd groot. Univé Formule heeft haar strategische koers op hoofdlijnen vastgesteld. De verdere uitwerking van de noodzakelijke transitie is onderhanden. Hierbij is het noodzaak dat iedereen zich bewust is van de urgentie om te anticiperen op de veranderende marktomstandigheden, de belangen van de klant onvoorwaardelijk voorop stelt en bereid is eventuele consequenties van de in te zetten veranderingen te nemen. Hierbij dient een zorgvuldig evenwicht te ontstaan tussen de klantperceptie (dichtbij, persoonlijk, coöperatie) en een (kosten)efficiënte inrichting van de activiteiten.

Vanuit deze strategische kaders zal de Raad van Commissarissen haar toezichthoudende rol blijven uitvoeren. Het belang van een efficiënte toekomstgerichte Univé Formule is groot.

Vanuit dit perspectief zal de Raad van Commissarissen de strategisch en organisatorische ontwikkelingen binnen de Univé Formule actief blijven volgen. In dit kader is er periodiek ook overleg

tussen de voorzitters van de Raden van Commissarissen van de Regionale Univé's en de Coöperatie Univé U.A. alsmede themabijeenkomsten voor alle Commissarissen van Univé entiteiten.

De Raad van Commissarissen participeert actief in themasessies waarin, samen met de Raad van Commissarissen van de Coöperatie Univé Stad en Land en het directieteam, bovenstaande strategische thema's worden getoetst aan de inhoud en voortgang van de veranderagenda van de Univé Formule en Univé Stad en Land.

Risicomanagement

De Raad van Commissarissen ziet er op toe dat de directie zorg draagt voor beleid dat is gericht op beheersing van gesignaleerde risico's. De directie draagt er zorg voor dat dit beleid zijn weerslag vindt in procedures en maatregelen, dat relevante bedrijfsonderdelen en personen in kennis worden gesteld van dit beleid en dat het beleid en de procedures en maatregelen systematisch en onafhankelijk worden getoetst. Beheerste en integere bedrijfsvoering is hier het uitgangspunt.

De Raad van Commissarissen heeft in haar vergaderingen met de directie gesproken over de opzet en werking van het (3-lines-defence) risicomanagementsysteem, de risicohouding en het risicoprofiel.

Daarnaast bespreekt de Risk- en Auditcommissie ieder kwartaal de bevindingen van de Riskfunctie, de Compliance functie, de Actuariële functie en de Internal Audit functie.

Solvency II

De Raad van Commissarissen is van mening dat de verzekeraar in voldoende mate in staat is om te voldoen aan de sinds 1 januari 2016 gestelde eisen. Zij heeft in juni 2016 kennis genomen van de (agreed upon procedures) rapportage door de accountant over de mate waaraan de verzekeraar reeds voldoet aan de gestelde richtlijnen

Het doorlopen van het Eigen Risico Beoordeling (ERB) proces geeft een goed inzicht in de (mogelijke) impact op het aanwezige kapitaal in geval van calamiteiten.

De audits ten aanzien van de actuariële functie en het ERB proces hebben geen bevindingen met een hoge prioriteit opgeleverd.

Verslaggeving en wettelijke controle jaarrekening

De Raad van Commissarissen heeft (via de Risk- en Auditcommissie) toezicht gehouden op het financiële verslaggevingsproces, de wettelijke controle van de jaarrekening, inclusief de onafhankelijkheid van de accountant, en de opzet en werking van het risicobeheersingssysteem van de vennootschap. PWC heeft in onze opdracht de jaarrekening onderzocht.

De Raad van Commissarissen heeft de door de directie opgemaakte jaarrekening 2016 en het door PWC opgestelde accountantsverslag, de controleverklaring en de daarbij behorende key audit matters besproken met de directie en de accountant. De hieruit volgende actiepunten worden bewaakt.

De jaarrekening is door PWC gecontroleerd en van een goedkeurende controleverklaring voorzien (opgenomen onder Overige gegevens).

Preadvies Raad van Commissarissen

Preadvies aan de Ledenraad

De Raad van Commissarissen adviseert op basis van de (bovenstaande) door haar verrichte toezichtstaken de leden om:

- de jaarrekening 2016 vast te stellen;
- de winstverdeling en dividenduitkering vast te stellen conform het voorstel;
- de Raad van Commissarissen decharge te verlenen voor het gehouden toezicht;
- de directie decharge te verlenen voor het gevoerde beleid.

Tot slot

Vanaf deze plaats is veel dank verschuldigd aan de medewerkers, management en het directieteam van Univé Stad en Land.

Wij zien de toekomst met vertrouwen tegemoet.

De Raad van Commissarissen,
18 mei 2017

T.J.M. Roos (m), voorzitter

H.J. Oude Alink (m)

A. Verhoeff (m)

Jaarrekening

Balans per 31 december 2016

(voor winstverdeling)

		31-12-2016		31-12-2015	
		€	€	€	€
ACTIVA					
Beleggingen	(1)				
Overige financiële beleggingen					
Deposito's			9.950.000		30.477.715
Vorderingen					
Vorderingen op groepsmaatschappijen	(2)		33.324		2.870.849
Overige activa					
Liquide middelen	(3)		31.908.317		4.187.030
Overlopende activa					
Lopende rente	(4)		408		258.239
Totaal activa			<u>41.892.049</u>		<u>37.793.833</u>

PASSIVA	31-12-2016		31-12-2015	
	€	€	€	€
Eigen vermogen	(5)	32.427.808		28.705.109
Technische voorzieningen	(6)			
Niet-verdiende premies		4.668.539		5.098.487
Te betalen schaden				
- Bruto		5.802.869		3.794.971
- Af: Herverzekeringsdeel		(1.858.088)		(1.124.996)
Schadebehandelingskosten		73.000		101.000
		8.686.320		7.869.462
Kortlopende schulden				
Schulden uit directe verzekering		-		608.017
Schulden uit herverzekering		569.145		280.999
Belastingen en premies sociale verzekeringen		208.371		330.245
Univé Verzekeringen, in rekening-courant		405		-
		777.921		1.219.261
Totaal passiva		<u>41.892.049</u>		<u>37.793.833</u>

Winst- en verliesrekening over 2016

		2016		2015	
		€	€	€	€
TECHNISCHE REKENING					
Verdiende premies eigen rekening	(7)				
Geboekte bruto-premies		26.014.501		26.498.580	
Wijziging technische voorziening					
niet-verdiende premies		429.948		267.699	
Bruto opbrengst premies		26.444.449		26.766.279	
Uitgaande herverzekeringspremies		(3.710.156)		(3.631.905)	
			22.734.293		23.134.374
Opbrengsten uit beleggingen	(8)		16.601		368.684
Schaden eigen rekening	(9)				
Geboekte schaden		7.314.400		8.995.237	
Aandeel herverzekeraar		(590.487)		(1.006.037)	
		6.723.913		7.989.200	
Wijziging voorziening voor te betalen schaden:					
Bruto		2.007.898		621.245	
Aandeel herverzekeraar		(733.094)		454.753	
		1.274.804		1.075.998	
Mutatie voorziening schadebehandelingskosten		(28.000)		28.000	
			(7.970.717)		(9.093.198)
			14.780.177		14.409.860
Bedrijfskosten	(10)				
Provisiekosten		5.416.939		5.558.502	
Acquisitiekosten		145.071		133.515	
Overige beheerskosten		4.292.748		4.326.128	
			(9.854.758)		(10.018.145)
Transport naar volgende pagina			4.925.419		4.391.715

		2016		2015	
		€	€	€	€
Transport	<i>van vorige pagina</i>		4.925.419		4.391.715
Overige technische lasten	(11)		<u>(181.081)</u>		<u>(90.211)</u>
Resultaat technische rekening			4.744.338		4.301.504
Overige baten					
Overige rentebaten			<u>219.260</u>		<u>60.487</u>
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belastingen			4.963.598		4.361.991
Vennootschapsbelasting	(12)		<u>(1.240.900)</u>		<u>(1.090.498)</u>
Resultaat na belastingen			<u>3.722.699</u>		<u>3.271.493</u>

Toelichting op de jaarrekening

Algemene gegevens

Naam:	Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.
Statutaire vestigingsplaats:	Apeldoorn
Adres:	Christiaan Geurtsweg 8 , 7335 JV Apeldoorn
KvK-nummer:	08154747
DNB register:	7245009V8QQMUPPNRR85
AFM-register:	12001036

Activiteiten

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. oefent het schadeverzekeringsbedrijf uit en heeft tot doel het tot stand brengen van verzekeringsovereenkomsten voor wat betreft woonverzekeringen.

Continuïteit

De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. genereert jaarlijks ruime positieve kasstromen die voldoende zijn voor handhaving van de benodigde solvabiliteit. De verwachting is dat de komende jaren blijvend sprake is van een positieve kasstroom, dermate dat de solvabiliteit minimaal op peil blijft. De in de onderhavige jaarrekening gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn dan ook gebaseerd op de veronderstelling van continuïteit van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Waarderings-en winstbepalingsgrondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van BW Titel 9. Voor zover niet anders is vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of tegen het bedrag dat noodzakelijk is om de verplichtingen af te wikkelen. De Richtlijn 605 voor Verzekeringsmaatschappijen wordt hierbij toegepast.

Activa worden in de jaarrekening verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen aan Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. zullen toevloeien en de waarde van de activa op betrouwbare wijze vastgesteld kan worden.

Passiva worden in de jaarrekening verwerkt indien het waarschijnlijk is dat de afwikkeling van een bestaande verplichting gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag waartegen de afwikkeling zal plaatsvinden op betrouwbare wijze vastgesteld kan worden.

Financiële instrumenten die op grond van de economische realiteit worden aangemerkt als een financiële verplichting, worden gepresenteerd onder schulden. Rente, dividenden, baten en lasten met betrekking tot deze financiële instrumenten worden in de winst- en verliesrekening verantwoord als kosten of opbrengsten. Financiële instrumenten worden niet langer in de balans opgenomen als een transactie ertoe heeft geleid dat alle rechten op economische voordelen of alle risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen.

Baten worden in de winst en verliesrekening verwerkt wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, verband houdend met een vermeerdering van activa of vermindering van passiva, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang op betrouwbare wijze kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, verband houdend met een vermindering van activa of vermeerdering van passiva, heeft plaatsgevonden waarvan de omvang op betrouwbare wijze vastgesteld kan worden.

De opbrengsten en kosten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben.

Er hebben zich, ten opzichte van vorig boekjaar, geen wijzigingen in waarderingsgrondslagen voorgedaan.

De jaarrekening is opgesteld met de Euro als functionele valuta. De jaarrekening is opgesteld in hele euro's tenzij anders aangegeven. De jaarrekening is opgemaakt per 18 mei 2017.

Kasstroomoverzicht

Er wordt gebruik gemaakt van de vrijstelling voor het opstellen van een kasstroomoverzicht, omdat een kasstroomoverzicht is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van de moedermaatschappij. De jaarrekening van Coöperatie Univé Stad en Land, waarin het kasstroomoverzicht is opgenomen, wordt ten kantore van de Coöperatie Univé Stad en Land ter inzage van een ieder gehouden en is tegen betaling verkrijgbaar bij de Kamer van Koophandel.

Groepsverhouding

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is een 100% dochteronderneming van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

Gebruik van schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Grondslagen voor de balans

Beleggingen

Overige financiële beleggingen

De beleggingen in deposito's en andere financiële beleggingen worden initieel gewaardeerd tegen reële waarde. Vervolgens worden deze gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Opbrengsten uit beleggingen worden toegerekend aan de technische rekening.

Vorderingen

Vorderingen worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, waar nodig onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.

Overige activa

Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Overlopende activa

Gezien de relatief korte tijdsduur van afwikkeling zijn de overlopende activa tegen de geamortiseerde kostprijs opgenomen.

Technische voorzieningen

Algemeen

De technische voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de uitstroom van middelen met daarbij waardering op nominale waarde van de verwachte uitstroom van de middelen.

Niet-verdiende premies

De voorziening voor niet-verdiende premies geeft het deel van de geboekte premies weer dat betrekking heeft op de niet-verstreken risicotermijnen. Deze voorziening voor niet-verdiende premies wordt apart voor ieder verzekeringscontract bepaald op basis van een dagelijkse pro-ratamethode. De mutatie in deze voorziening wordt in de winst- en verliesrekening opgenomen teneinde de opbrengsten te verwerken gedurende de risicoperiode.

Te betalen schaden

Betreft de nog niet afgewikkelde schaden van het boekjaar en de voorafgaande boekjaren.

Deze voorziening wordt op basis van beschikbare informatie, en waar nodig op nadere inschattingen op dossierniveau vastgesteld. Een eventueel aandeel van de herverzekeraar in de overlopende schaden is op de voorziening in mindering gebracht.

Voorziening schadebehandelingskosten

Deze voorziening betreft de afhandelingskosten van de nog niet afgewikkelde schaden. De voorziening wordt vastgesteld op basis van het aantal lopende schadedossiers per balansdatum en de verwachte afhandelingstijd.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Grondslagen voor de winst-en verliesrekening

Algemeen

In de winst- en verliesrekening worden de baten en lasten verantwoord die gedurende het boekjaar voortvloeien uit bedrijfs-activiteiten ongeacht of deze tot uitgaven en ontvangsten in het boekjaar hebben geleid.

De toerekening van kosten en opbrengsten aan de technische rekening betreffen de kosten en opbrengsten die betrekking hebben op de uitvoering van het verzekeringsbedrijf. De beleggingsopbrengsten die behaald worden in het verzekeringsbedrijf alsmede de doorbelasting van de provisies van het intermediaire bedrijf worden toegerekend als technische rekeningen. Kosten en opbrengsten die geen betrekking hebben op de uitvoering van het schadebedrijf worden in de niet-technische rekening verantwoord.

Netto verdiende premies

De geboekte premies voor schadeverzekeringscontracten hebben betrekking op de, gedurende het jaar, afgesloten polissen en zijn inclusief kortingen/toeslagen en exclusief assurantiebestedingen of -heffingen. Niet-verdiende premies betreffen dat deel van de in een jaar geboekte premies die betrekking hebben op risicoperioden na balansdatum. Niet-verdiende premies worden pro rata berekend, hoofdzakelijk op dag-, maand- of kwartaalbasis. De netto verdiende premies bestaan uit geboekte premies eigen rekening (bruto geboekte premies onder aftrek van premie herverzekeringen) en kortingen/toeslagen en de mutatie in de voorziening niet-verdiende premies.

Opbrengsten uit beleggingen

Alle opbrengsten uit beleggingen worden toegerekend aan het technische resultaat. De vennootschap kent slechts één activiteit, namelijk het verzekeren van brandrisico's. Alle baten en lasten worden opgenomen in de technische rekening.

Waardeveranderingen beleggingen

Ongerealiseerde en gerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen worden ten gunste/ten laste van het resultaat gebracht.

Schaden eigen rekening

Claims uit hoofde van schadecontracten betreffen alle schadegevallen die zich gedurende het jaar voordoen, ongeacht of deze zijn gemeld, alsmede hiermee verband houdende schadebehandelingskosten, verminderd met de eventuele residuwaarde en andere verhaalde bedragen, en eventuele aanpassingen van uitstaande claims uit voorgaande jaren. Schadebehandelingskosten omvatten gemaakte interne en externe kosten in verband met de onderhandeling over en afwikkeling van schadeclaims. Onder de interne kosten vallen alle directe kosten van de schadeafdeling en het deel van de algemene beheerskosten dat direct aan dit onderdeel kan worden toegerekend. De schaden eigen rekening omvatten de in het boekjaar betaalde bedragen en de mutatie in de voorziening schaden, verminderd met het aandeel van de herverzekeraars.

Provisiekosten en betaalde vergoedingen

Provisiekosten en andere acquisitiekosten voor verzekeringscontracten betreffen de kosten die tijdens de verslagperiode voor deze contracten zijn gemaakt. De provisiekosten bedragen vanaf 2016 20% van de particuliere verdiende brandpremie en 22% van de zakelijke verdiende brandpremie. De provisiekosten 2015 bedragen 20% van de totale verdiende brandpremie. De vennootschap zelf heeft geen personeel in dienst.

Acquisitiekosten

Dit betreft met name de doorbelaste merkkosten Univé.

Overige baten en lasten

Overige baten en lasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva.

Vennootschapsbelasting

De vennootschap maakt deel uit van een fiscale eenheid met de Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

De vennootschapsbelasting wordt berekend over het resultaat volgens de winst- en verliesrekening. Hierbij worden de fiscale faciliteiten in aanmerking genomen.

Toelichting op de balans

Algemeen

Hieronder worden de specifieke posten van de balans toegelicht.

1. BELEGGINGEN

Overige financiële beleggingen

	Stand 01-01-2016	Aankopen/ verstrek- kingen	Verkopen/ aflossingen	Stand 31-12-2016
	€	€	€	€
Deposito's	30.477.715	23.667.625	(44.195.340)	9.950.000
	30.477.715	23.667.625	(44.195.340)	9.950.000

De deposito's zijn ondergebracht bij Nederlandse financiële instellingen met een goede kredietwaardigheid (Rabobank S&P waardering A+).

De deposito's hebben betrekking op beleggingen in spaargelden en staan volledig vrij ter beschikking van de onderneming.

2. Vorderingen op groepsmaatschappijen

Er zijn geen vorderingen met een looptijd langer dan een jaar.

Over de vordering wordt 0,7% (2015: 1,1%) rente verrekend.

De kredietwaardigheid van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A. (en de door haar bestuurde deelnemingen) is goed te noemen. Het bestuur van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft permanent inzicht in de vermogens- en liquiditeitspositie van de Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

3. Liquide middelen

De liquide middelen zijn direct opvraagbaar.

4. Lopende rente

Betreft de per 31 december nog te ontvangen rente(s) met een looptijd korter dan een jaar.

5. EIGEN VERMOGEN

	Stand 01-01-2016	Resultaat boekjaar	Overige Mutaties	Stand 31-12-2016
	€	€	€	€
Aandelenkapitaal	50.000	-	-	50.000
Agioreserve	3.250.000	-	-	3.250.000
Overige reserve	22.133.616	-	3.271.493	25.405.109
Niet-verdeelde resultaten	3.271.493	3.722.699	(3.271.493)	3.722.699
	28.705.109	3.722.699	-	32.427.808

Het maatschappelijk kapitaal bedraagt tweehonderdduizend euro (€200.000) en is verdeeld in tweeduizend (2.000) gewone aandelen van éénhonderd (€ 100). Van deze aandelen zijn de nummers 1 tot en met 500 volgestort.

Solvabiliteit

De solvabiliteit (Solvency II) van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. bedraagt €33,8 mln en voldoet in ruime mate aan de wettelijke verplichting van € 17,3 mln en de vastgestelde interne solvabiliteits eis van €26,9 mln (155% van de wettelijke verplichting).

De solvabiliteit (Solvency II) van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V., ná dividenduitkering, bedraagt €31,2 mln.

De vergelijkende cijfers van boekjaar 2015 van de solvabiliteit conform SolvencyII zijn niet opgenomen. Redenen hiervoor zijn:

* De Richtlijn Solvabiliteit II is ingegaan 1 januari 2016. Er is geen sprake van een wettelijke verplichting kapitaalvereiste conform SolvencyII per 31 december 2015;

* De in de Solvency II Day One 2016 rapportage opgenomen solvabiliteitscijfers (vereiste en minimum solvabiliteitskapitaal) zijn berekend per 1 januari 2016 en kunnen daardoor afwijken van de cijfers per 31 december 2015;

* De wet (artikel 2:363 lid 5 BW) en de bepalingen in ontwerp Richtlijn 110 (alinea 110.126) geven aan dat 'zoveel mogelijk' bij iedere post van de jaarrekening het bedrag van het voorafgaande boekjaar vermeld wordt. Door het gebruik van de woorden 'zoveel mogelijk' wordt ruimte gehouden voor bijzondere uitzonderingen. De verandering van de solvabiliteitswetgeving kan als een bijzondere situatie worden beschouwd;

* De informatie met betrekking tot de solvabiliteitspositie onder de Solvency II regelgeving is niet eerder onderworpen aan (externe accountants)controle. Het bepalen van het vergelijkend cijfer en het controleren hiervan door de externe accountant leidt tot additionele kosten die in geen verhouding staan tot de mogelijke informatiewaarde van het "theoretisch" getal.

Voorstel bestemming resultaat

Het bestuur stelt voor het resultaat na belastingen over 2016 ad €3.722.699 als volgt te verwerken:

	2016	2015
	€	€
Toevoegen aan overige reserve	1.125.699	3.271.493
Dividenduitkering aan Coöperatie Univé Stad en Land U.A.	2.597.000	-
	3.722.699	3.271.493

Dit voorstel is, conform geldende voorschriften, nog niet toegevoegd aan de overige reserve.

6. TECHNISCHE VOORZIENINGEN

	Niet - verdiende premies	Te betalen schaden	Af: Herverzeke- ringsdeel	Schadebe- handelings- kosten	Totaal technische voorziening
	€	€	€	€	€
<i>Mutatieoverzicht 2016</i>					
Stand per 1 januari	5.098.487	3.794.971	(1.124.996)	101.000	7.869.462
Betaalde schaden oudere jaren	-	(2.304.226)	590.489	-	(1.713.737)
Vrijval oudere jaren	-	(191.992)	(180.581)	-	(372.573)
Dotatie in boekjaar	-	4.504.116	(1.143.000)	-	3.361.116
Overige mutaties	(429.948)	-	-	(28.000)	(457.948)
Stand per 31 december	4.668.539	5.802.869	(1.858.088)	73.000	8.686.320

Mutatieoverzicht 2015

	€	€	€	€	€
Stand per 1 januari	5.366.186	3.173.727	(1.579.749)	73.000	7.033.164
Betaalde schaden oudere jaren	-	(2.066.634)	1.000.644	-	(1.065.990)
Vrijval oudere jaren	-	(27.772)	(145.891)	-	(173.663)
Dotatie in boekjaar	-	2.715.650	(400.000)	-	2.315.650
Overige mutaties	(267.699)	-	-	28.000	(239.699)
Stand per 31 december	5.098.487	3.794.971	(1.124.996)	101.000	7.869.462

Univé Stad en Land heeft een toereikendheidstoets uitgevoerd van haar technische voorzieningen conform de huidige wetgeving van Solvencyll. Hieruit blijkt dat de totale technische voorzieningen, conform de jaarrekening, voldoende toereikend is.

Op basis van de kwalitatieve benadering is een toereikendheidstoets uitgevoerd. Hieruit blijkt dat de in het verleden vastgestelde voorzieningen voldoende toereikend waren.

Van de voorziening 'Te betalen schaden' heeft ultimo boekjaar € 1.299.000 betrekking op een looptijd tussen de 1 en 8 jaar.

Het overige deel van de voorziening 'Te betalen schaden' heeft betrekking op een looptijd kleiner dan 1 jaar.

De voorziening schadebehandelingskosten heeft betrekking op de nog te verwachten interne schadebehandelingskosten op ultimo boekjaar openstaande schaden.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden

In verband met onverzekerbaarheid van terrorisme is Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. lid van de Nederlandse Herverzekeringsmaatschappij voor Terrorismeschaden N.V. (NHT). De NHT biedt herverzekeringsdekking voor terrorismeschaden tot maximaal € 1 miljard per kalenderjaar. De eerste layer hiervan - tot € 200 miljoen - betreft een gepoolde capaciteit, opgebouwd door de aangesloten verzekeraars. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft in deze eerste layer een eigen aandeel. In geval van een gedekte schade bij de NHT is dit het maximumbedrag dat Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. in enig jaar als gevolg van terrorisme aan eigen risico draagt, ongeacht of de schade haar eigen polishouders of die van andere bij de NHT aangesloten verzekeraars treft. Het deelnamepercentage in de bijdrage van premie ten laste van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. bedraagt 0,18573% in de totale capaciteit die de deelnemende verzekeraars in enig jaar ter beschikking stellen aan de NHT.

Kapitaalgarantie door Coöperatie Univé Stad en Land U.A. aan Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Binnen Univé Stad en Land Groep is er sprake van een garantiestelling waarbij Coöperatie Univé Stad en Land U.A. een garantie heeft toegezegd om (maximaal) € 5 miljoen aan additioneel kapitaal in te brengen in Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. wanneer de solvabiliteitsratio op basis van Solvency II grondslagen lager is dan 105%. De garantiestelling loopt tot en met 31 december 2017.

Fiscale eenheid

De onderneming maakt deel uit van de fiscale eenheid Coöperatie Univé Stad en Land U.A. voor de heffing van vennootschapsbelasting. Elk der vennootschappen is volgens de standaardvoorwaarden aansprakelijk voor te betalen belasting van alle bij de fiscale eenheid betrokken vennootschappen.

Eventuele latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen in de vennootschappelijke jaarrekening van het hoofd van de fiscale eenheid. De belastingdruk in de jaarrekening van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is bepaald op 25% (2015: idem) van de commerciële winst voor belastingen.

Toelichting op de winst- en verliesrekening

7. Verdiende premies eigen rekening

De geboekte en verdiende premies worden uitsluitend uit Nederland gerealiseerd.

	2016		2015	
	€	€	€	€
<i>Premie</i>				
Geboekte bruto premies		26.874.397		26.498.580
Wijziging technische voorziening niet-verdiende premies:		(429.948)		267.699
Bruto verdiende premie		26.444.449		26.766.279
<i>Uitgaande herverzekeringspremies</i>				
Brand/UG/Elektronica	2.031.963		1.903.909	
Storm	1.663.708		1.713.322	
Vee	14.485		14.674	
		(3.710.156)		(3.631.905)
Premie eigen rekening		<u>22.734.293</u>		<u>23.134.374</u>

8. Opbrengsten uit beleggingen

	2016		2015	
	€	€	€	€
Rente deposito's	16.601		368.684	
	<u>16.601</u>		<u>368.684</u>	

9. Schaden eigen rekening

	2016			2015
	Bruto-schaden €	Aandeel herverze- keraar €	Schadelast eigen rekening €	Schadelast eigen rekening €
Brand	4.773.692	1.307.339	3.466.353	2.625.748
Allrisk	735.410	-	735.410	390.092
Storm	145.395	-	145.395	1.434.360
Uitgebreide gevaren	3.188.544	-	3.188.544	4.052.213
Glas	345.117	-	345.117	411.549
Elektronica	19.918	-	19.918	61.575
Vee	103.916	16.242	87.674	89.661
Overig	10.306	-	10.306	-
	9.322.298	1.323.581	7.998.717	9.065.198
Mutatie voorziening schadebehandelingskosten	(28.000)	-	(28.000)	28.000
	<u>9.294.298</u>	<u>1.323.581</u>	<u>7.970.717</u>	<u>9.093.198</u>

Geleden schaden

De in het boekjaar verwerkte bruto schadelast kan als volgt worden gespecificeerd per tekenjaar (jaar waarin schade heeft plaatsgevonden).

	Boekjaar 2016	Boekjaar 2015	Boekjaar 2014	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012	Cumulatief tekenjaar	Schade op premie
	€	€	€	€	€	€	%
Tekenjaar							
< 2012	24.146	(11.312)	7.269	(360.562)	(650.911)	(991.370)	
2012	17.521	(66.478)	(19.971)	(200.067)	9.136.577	8.867.582	32,91%
2013	(12.043)	(122.110)	(226.932)	15.229.535	-	14.868.450	54,91%
2014	(204.192)	172.817	9.464.207	-	-	9.432.832	34,93%
2015	(17.424)	9.643.565	-	-	-	9.626.141	35,86%
2016	9.514.290	-	-	-	-	9.514.290	35,55%
Schadelast boekjaar	9.322.298	9.616.482	9.224.573	14.668.906	8.485.666		
Betaalde schaden	7.314.400	8.995.237	13.270.708	10.346.258	9.480.401		
Mutatie voorziening	2.007.898	621.245	(4.046.135)	4.322.648	(994.735)		
Geleden schaden	9.322.298	9.616.482	9.224.573	14.668.906	8.485.666		

De in het boekjaar verwerkte netto schadelast kan als volgt worden gespecificeerd per tekenjaar (jaar waarin schade heeft plaatsgevonden).

	Boekjaar 2016	Boekjaar 2015	Boekjaar 2014	Boekjaar 2013	Boekjaar 2012	Cumulatief tekenjaar	Schade op premie
	€	€	€	€	€	€	%
Tekenjaar							
< 2012	24.293	(24.001)	(8.557)	(415.489)	68.819	(354.936)	
2012	1.279	(86.984)	(35.617)	(205.628)	8.349.229	8.022.279	35,14%
2013	(12.043)	(130.197)	17.559	11.392.350	-	11.267.669	50,99%
2014	(225.678)	68.208	8.039.272	-	-	7.881.802	34,81%
2015	(160.423)	9.238.172	-	-	-	9.077.749	39,24%
2016	8.371.290	-	-	-	-	8.371.290	36,82%
Schadelast boekjaar	7.998.718	9.065.198	8.012.657	10.771.233	8.418.048		
Betaalde schaden	6.723.913	7.989.200	9.811.153	9.149.270	8.723.399		
Mutatie voorziening	1.274.804	1.075.998	(1.798.496)	1.621.963	(305.351)		
Geleden schade	7.998.717	9.065.198	8.012.657	10.771.233	8.418.048		

10. Bedrijfskosten

Vanaf 2016 worden de personeelskosten direct doorbelast aan de Brandverzekeraar. Als gevolg hiervan verschuiven de kosten van 'Provisiekosten' naar 'Overige beheerskosten'. De vergelijkende cijfers zijn hierop aangepast.

De vennootschap heeft geen personeelsleden in dienst. De doorbelaste kosten hebben o.a. betrekking op personeel, bestuur en stafdiensten. Aan de vennootschap zijn geen kosten doorbelast inzake een specifieke bezoldiging van bestuurders.

De totale bezoldiging aan de Raad van Commissarissen van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. over 2016 bedraagt € 84.033 (2015 ; € 70.625). Voor een overzicht van bestuurders en commissarissen wordt verwezen naar de Overige gegevens.

11. Overige technische lasten

Betreft de direct aan de verzekeringsportefeuille gerelateerde technische kosten.

12. Vennootschapsbelasting

De belastingdruk in de jaarrekening van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is bepaald op 25% (2015: idem) van de commerciële winst voor belastingen.

Overige toelichtingen

Transacties met verbonden partijen.

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. betaalt een reguliere doorlopende distributievergoeding aan Univé Stad en Land B.V. (particulier 20% van de verdiende premie, zakelijk 22%). De kosten van Univé Stad en Land Organisatie B.V. voor het uitvoeren van verzekeringstechnische activiteiten (interne uitbesteding van acceptatie, claim, beheer, etc.) worden doorbelast aan Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.. Voor een overzicht van de groepsstructuur wordt verwezen naar de Overige gegevens.

Risicomanagement

In de risicomanagementstrategie van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is de risicobereidheid bepaald en per risicocategorie zijn eveneens risicotoleranties bepaald. Naast een kwantitatieve beschrijving en enkele specifieke limieten (zoals t.a.v. rating) zijn ook risicolimieten per risicocategorie gekwantificeerd in het Solvency II kapitaalbeslag.

Kapitaal

De op basis van het standaardmodel berekende kapitaaleis bedraagt € 17,3 mln en is als volgt opgebouwd:

Kapitaaleis in € 1.000

Renterisico	0
Aandelenrisico	0
Vastgoedrisico	0
Creditspreadrisico	0
Valutarisico	0
Concentratierisico	0
Diversificatie-effecten	0
Marktrisico	0
Tegenpartijrisico	2.656
Premie- en reserverisico	5.448
Royementsrisico	696
Catastroferisico	12.674
Diversificatie-effecten	-3.808
Verzekeringstechnisch risico	15.010
Operationeel risico	828
Correctie verliescompensatie	0
Diversificatie-effecten	-1.167
Kapitaalvereiste (SKV)	17.327
Minimum kapitaalvereiste (MKV) 25% van SKV	4.332
Aanwezig kapitaal onder Solvency II	33.785
% aanwezige solvabiliteit (voor dividend)	195%
% aanwezige solvabiliteit (na voorstel dividend)	180%

Verzekeringstechnische risico's

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is een schadeverzekeraar actief op het gebied van brandverzekeringen. De risico's die voortvloeien uit deze verzekeringsproducten hebben betrekking op de toereikendheid van de verzekeringspremies en de voorzieningen met betrekking tot de verzekeringsverplichtingen voortkomende uit de overeenkomsten gesloten met verzekerden. Daarnaast bestaat er een onzekerheid met betrekking tot het toekomstig rendement op investeringen van de verzekeringspremies. Alle genoemde aspecten dienen in de juiste verhouding te staan, waarbij de risicobereidheid als beperkt is aan te merken.

De brandportefeuille van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. kent een relatief laag verzekeringstechnisch risicoprofiel. De aard van de producten (jaarcontracten, beperkte wijzingen) kan worden aangemerkt als eenvoudig en de omvang van de portefeuille is beperkt.

De portefeuille is geografisch gespreid en de (groei) focus ligt op de particuliere markt. Daarnaast is er sprake van een groot (stabiel) aandeel in de agrarische markt, hierbij is sprake van een lage claimratio. Het aandeel van het zakelijke segment is ook in 2016 teruggebracht.

De schadepercentages (netto) zijn redelijk stabiel tussen 30% en 40%. Een daling of stijging van 5% schadelast geeft een impact op het resultaat voor belastingen van ca € 1,1 mln.

Door implementatie van het administratiesysteem QIS worden in toenemende mate de acceptatie en schaderegeling geautomatiseerd (Straight Through Processing). De normen die daarbij worden gehanteerd zijn grotendeels op Univé niveau vastgesteld. Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft daarbij actief geparticipeerd. Het acceptatiebeleid per segment wordt vastgesteld vanuit verkregen marktinformatie dat beschikbaar is gesteld door andere schadeverzekeraars en eigen praktijkervaringen vanuit teams acceptatie en schade. Het acceptatiebeleid is per segment vastgelegd in acceptatiebevoegdheden en acceptatierichtlijnen (matrix, handboek). Er vindt in de volle breedte een zeer nauwe afstemming plaats tussen operationele teams. De resultaten hiervan dienen als basis voor de praktische invulling van het brandbeleid in alle takken van sport: acceptatie, schade en taxatie/inspectie en productontwikkeling.

Herverzekeringen

Om te grote risico's in relatie tot de omvang van de portefeuille en het vermogen te beperken, herverzekeren wij een deel van het brand- en stormrisico in onze portefeuille. Het herverzekeren is een bijzonder effectieve beheersingsmaatregel met betrekking tot het mitigeren van de (bruto) verzekeringstechnische risico's in enig jaar.

Het eigen behoud voor brandrisico's van de brandverzekeraar in 2016 bedroeg voor Univé Stad en Land € 250.000 (2015; € 250.000) .De stabiele gunstige resultaten in de afgelopen jaren hebben geleid tot een surplus ten opzichte van de noodzakelijk geachte solvabiliteit (onder Solvency II).

In samenwerking met Univé Her is statistisch een worstcase scenario gereflecteerd op de totale verzekeringsportefeuille. Hieruit kan worden afgeleid dat het aanwezige vermogen ruim voldoende is om bij calamiteiten aan de verplichtingen te voldoen. De keuzes ten aanzien van de herverzekeringcontracten zijn hier ook op afgestemd.

De actuariële functie heeft het herverzekeringprogramma als effectief beoordeeld.

In de jaarrekening is een overzicht opgenomen van de gesloten herverzekeringcontracten.

Er bestaat een risico dat de herverzekeraar op enig moment niet aan zijn verplichten kan voldoen. De herverzekeraar kent een rating van A- (AM Best).

Beleggingen en andere financiële risico's

Ten aanzien van de brandverzekeraar is sprake van een defensief beleggingsbeleid. De beleggingen zijn de afgelopen jaren voor een geheel deel omgezet naar deposito's en liquide middelen. De liquide middelen zijn verspreid over meerdere financiële instellingen. Op grond hiervan is er geen kapitaalrisico voor marktrisico opgenomen.

Het tegenpartijrisico met betrekking tot vorderingen op de Coöperatie Univé Stad en Land U.A., Nederlandse financiële instellingen (Rabobank, ING en ABN-AMRO), alsmede de herverzekeraar (Univé Her) is beperkt. Het saldo van de interne rekening-courantverhouding met de Coöperatie Univé Stad en Land U.A. wordt stelselmatig afgeroomd.

Overige risico's

De overige risico's met mogelijk financiële impact worden geclusterd per categorie en periodiek met betrokkenen doorgesproken. In de meeste gevallen kan op effectieve wijze met omspannende beheersingsmaatregelen de belangrijkste risico's aantoonbaar worden gemitigeerd.

Uitvoering Eigen Risico Beoordeling

Algemeen

In het najaar van 2016 is het reguliere Eigen Risico Beoordeling (ERB) proces doorlopen. Het hoofddoel van de ERB is dat de brandverzekeraar zich bezig houdt met het beoordelen van alle risico's die inherent zijn aan de ondernemingsactiviteiten en de te voeren strategie en de impact daarvan op de kapitaalbehoefte bepaalt. Het gaat dus met andere woorden om 'het in samenhang beoordelen van de kapitaalpositie, het risicoprofiel en rendement binnen de strategische context van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. vooruitkijkend vanuit de huidige situatie'.

Op basis van het risicoprofiel van de organisatie zijn de belangrijkste risico's geïdentificeerd en is op basis hiervan een aantal stress scenario's gedefinieerd (zie tabellen). Voor deze stress scenario's is in de ERB bepaald wat de impact van deze scenario's is op het kapitaalbeslag op basis van Solvency II, het vermogen en de solvabiliteitskapitaalsvereiste (SKV). Waar de SKV daar aanleiding toe geeft, zijn in lijn met het kapitaalbeleid managementacties bepaald en doorgerekend.

Op basis van de ERB is er geen aanleiding geweest om de strategie en het meerjarenplan aan te passen. Eveneens is er geen aanleiding geweest om het kapitaalbeleid of de premiestelling aan te passen.

Het directieteam heeft het ERB rapport in concept op 8 december 2016 vastgesteld. In de Raad van Commissarissen van 15 december 2016 is het ERB rapport besproken.

Herverzekeringscontracten Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

		Eigen	
		behoud	Limiet
		€	€
• Brand	Excess of Loss per Risico	250.000	4.000.000
• Brand	Excess of Loss per Gebeurtenis	4.000.000	70.000.000
• Storm	Excess of Loss per Gebeurtenis	3.750.000	ongelimiteerd
• Rundvee	Excess of Loss per Gebeurtenis	50.000	500.000

		Eigen	
		behoud	Limiet
		€	€
• Brand	Excess of Loss per Risico	250.000	4.000.000
• Brand	Excess of Loss per Gebeurtenis	4.000.000	70.000.000
• Storm	Excess of Loss per Gebeurtenis	4.000.000	ongelimiteerd
• Rundvee	Excess of Loss per Gebeurtenis	50.000	500.000

Risico's boven de excess of loss limiet worden individueel herverzekerd.

**Gevoeligheidsanalyse van het resultaat
in duizenden euro's, ná belastingen**

Renterisico

Rente + 1%	nihil
Rente +/- 1%	nihil

Verzekeringstechnisch risico

Schadelast in % + 10%	2.000
Schadelast in % +/- 10%	(2.000)

Calamiteit

Storm van € 4 miljoen	(3.000)
Storm van € 10 miljoen	(3.132)
Storm van € 30 miljoen	(3.441)

Honoraria accountant
onafhankelijke accountant

Controle jaarrekening (incl. Solvency II)

2016 PWC	2015 PWC
€	€
76.233	33.465

Controle jaarrekening

Het onderzoek naar de jaarrekening betreft de wettelijke controle van de jaarrekening van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. Het bovenstaande overzicht is een specificatie ten laste van het boekjaar gebrachte bedragen (incl. BTW) en bevat, ten aanzien van de kosten van onderzoek jaarrekening, ook nagekomen lasten uit voorgaande jaren.

Apeldoorn, 18 mei 2017

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

P.J. Varekamp (voorzitter Raad van Bestuur)

R.J.M. Booijink (bestuurder)

K. Waterlander (bestuurder)

T.J.M. Roos (voorzitter Raad van Commissarissen)

A. Verhoeff (commissaris)

H.J. Oude Alink (commissaris)

Overige gegevens

Statutaire regeling winstbestemming

Winst (art. 30)

1. Indien en voor zover nodig wordt uit de winst die uit de vastgestelde jaarrekening blijkt allereerst krachtens een besluit van het bestuur – welk besluit de goedkeuring van de Raad van Commissarissen behoeft – een bedrag toegevoegd aan de tot het eigen vermogen behorende algemene reserve die als weerstandsvermogen wordt aangehouden teneinde de gewenste solvabiliteit te bereiken of te behouden, een en ander overeenkomstig het in artikel 31 bepaalde.
2. Het bestuur bepaalt jaarlijks welk gedeelte van de winst die overblijft na toepassing van artikel 30.1 wordt gereserveerd. Het besluit van het bestuur daartoe behoeft de goedkeuring van de Raad van Commissarissen.
3. De winst die overblijft na toepassing van de artikelen 30.1 en 30.2 staat ter beschikking van de algemene vergadering. Indien de algemene vergadering niet voorafgaand aan of uiterlijk direct na het besluit tot vaststelling van de jaarrekening een besluit neemt tot bestemming van de winst die overblijft na toepassing van het in de artikelen 30.1 en 30.2 bepaalde, zal die winst worden gereserveerd.
4. Uitkering van winst, dan wel toevoeging van winst aan een reserve, geschiedt na de vaststelling van de jaarrekening waaruit blijkt dat zij geoorloofd is.
5. De algemene vergadering kan besluiten tot het doen van tussentijdse uitkeringen op aandelen en/of tot het doen van uitkeringen op aandelen ten laste van een reserve van de vennootschap. Ook het bestuur kan besluiten tot het doen van tussentijdse uitkeringen op aandelen. Een besluit tot het doen van een tussentijdse uitkering door hetzij de algemene vergadering hetzij het bestuur, behoeft de goedkeuring van de Raad van Commissarissen.
6. Uitkeringen op aandelen zijn betaalbaar onmiddellijk na het besluit tot uitkering, tenzij in het besluit een ander tijdstip is vastgesteld.
7. Uitkeringen op aandelen kunnen slechts plaats hebben tot ten hoogste het bedrag van het uitkeerbare eigen vermogen en, indien het een tussentijdse uitkering betreft, aan dit vereiste is voldaan blijkens een tussentijdse vermogensopstelling als bedoeld in artikel 2:105 lid 4 van het Burgerlijk Wetboek. De vennootschap legt de vermogensopstelling ten kantore van het Handelsregister neer binnen acht dagen na de dag waarop het besluit tot uitkering wordt bekend gemaakt.
8. Bij de berekening van het bedrag van enige uitkering op aandelen, tellen de aandelen in haar kapitaal die de vennootschap houdt, niet mee.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de algemene vergadering en de raad van commissarissen van
Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

Verklaring over de jaarrekening 2016

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016 van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. te Apeldoorn ('de vennootschap') gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de winst-en-verliesrekening over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW).

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Ref.: e0402271

*PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Zuiderzeelaan 53, 8017 JV Zwolle, Postbus 513, 8000 AM Zwolle
T: 088 792 00 38, F: 088 792 94 61, www.pwc.nl*

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponneerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Onze controleaanpak

Samenvatting en context

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. is een schadeverzekeringsmaatschappij en biedt brandverzekeringen aan voor zowel zakelijke als particuliere klanten. We hebben in het bijzonder aandacht besteed aan de gebieden die gerelateerd zijn aan de specifieke bedrijfsactiviteiten van de vennootschap.

Wij ontwerpen onze controleaanpak door het bepalen van materialiteit en het identificeren en inschatten van het risico van materiële afwijkingen in de jaarrekening. Wij besteden bijzondere aandacht aan die gebieden waar de directie subjectieve schattingen heeft gemaakt, bijvoorbeeld bij significante schattingen waarbij veronderstellingen over toekomstige gebeurtenissen worden gemaakt die inherent onzeker zijn. Vanwege de significante schattingonzekerheid verbonden aan de waardering van de technische voorziening voor te betalen schaden, hebben wij deze aangemerkt als kernpunt zoals uiteengezet in de sectie 'De kernpunten van onze controle'. Vervolgens hebben wij de toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving aangemerkt als kernpunt vanwege de hierin aanwezige schattingselementen en specifiek van toepassing zijnde (nieuwe) complexe regelgeving.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan het risico van het doorbreken van de interne beheersingsmaatregelen door de directie waaronder het evalueren van risico's op materiële afwijkingen als gevolg van fraude op basis van een analyse van mogelijke belangen van de directie.

Wij hebben ervoor gezorgd dat ons controleteam over voldoende specialistische kennis en expertise beschikken die nodig zijn voor de controle van een brandverzekeraar. Wij hebben daarom IT-auditspecialisten in ons team opgenomen.

Materialiteit

De reikwijdte van onze controle wordt beïnvloed door het toepassen van materialiteit. Het begrip 'materieel belang' wordt toegelicht in de sectie 'Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening'.

Wij bepalen kwantitatieve grenzen voor materialiteit. Deze grenzen, als ook de kwalitatieve overwegingen daarbij, helpen ons om de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden voor de individuele posten en toelichtingen in de jaarrekening te bepalen en om het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel te evalueren.

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel als volgt bepaald:

Materialiteit	€486.000
Hoe is de materialiteit bepaald	Wij hebben 1,5% van het eigen vermogen gehanteerd. Voor de controle van de Solvency II informatie in de jaarrekening hebben wij onze werkzaamheden zo ingericht dat een afwijking van maximaal 5% van de Solvency Capital Requirement (SCR) ratio ongedetecteerd zou kunnen blijven. We hebben het materialiteitsniveau opnieuw beoordeeld gebaseerd op de feitelijke positie per 31 december 2016. Deze beoordeling gaf geen aanleiding het bepaalde niveau te herzien.

De overwegingen voor de gekozen benchmark

We hebben deze, algemeen geaccepteerde, benchmark toegepast op basis van onze analyse van de gemeenschappelijke informatiebehoefte van gebruikers van de jaarrekening, in het bijzonder de aandeelhouder, polishouders, de toezichthouder (De Nederlandsche Bank) en de AFM. Op basis daarvan zijn wij van mening dat het eigen vermogen een belangrijk kengetal is voor de financiële prestaties van de vennootschap.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de raad van commissarissen overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de €24.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. heeft haar ICT uitbesteed aan serviceprovider Coöperatie Univé U.A. Wij hebben in onze controle hieraan bijzondere aandacht gegeven. Wij hebben hiervoor onder meer gebruik gemaakt van het assurancerapport TPM ICT dat is afgegeven door de accountant van Coöperatie Univé U.A. Wij hebben het assurancerapport van de accountant beoordeeld en geanalyseerd en hebben een review uitgevoerd van de uitgevoerde werkzaamheden bij de betreffende accountant.

Wij hebben in onze controle aandacht besteed aan de (toereikende) onderbouwing en aannames van de interne doorbelastingen van kosten en provisie aan Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. die afkomstig zijn van de verschillende entiteiten binnen de groep van Coöperatie Univé Stad en Land U.A.

De kernpunten

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens de controle van de jaarrekening. De kernpunten hebben wij met de raad van commissarissen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alle risico's en punten die wij tijdens onze controle hebben geïdentificeerd en hebben besproken. Wij hebben de kernpunten beschreven met daarbij een samenvatting van de op deze punten door ons uitgevoerde werkzaamheden.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten of over specifieke elementen van de jaarrekening.

Kernpunten

Onze controlewerkzaamheden op de kernpunten

Onzekerheden in de waardering van de technische voorzieningen voor schadeverzekeringen

Wij verwijzen naar noot 6 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen.

De inschatting van het aandeel van de herverzekeraar (€1.858.000) in en de technische voorziening te betalen schade (€5.803.000) gerelateerd aan verzekeringscontracten is complex en bevat significante schattingen, gebaseerd op aannames over de verwachte netto uitgaande kasstroom van de openstaande nog af te wikkelen schades. De technische voorziening te betalen schaden wordt per individueel schadegeval geraamd rekening houdend met zich voorgedane maar nog niet gemelde schades ultimo 2016. De gebruikte aannames hebben betrekking op ervaringscijfers over schades uit het verleden, herstellkosten, schadebehandelingskosten, verhaal en restwaarden.

De aannames berusten voor een groot deel op de oordeelsvorming van de directie. De vennootschap heeft uitvoerige procedures en beheersingsmaatregelen om de waardering van de activa en passiva uit verzekeringscontracten te bepalen, alsmede om de toereikendheid hiervan te toetsen. De aannames en onzekerheden hebben ook betrekking op de herverzekerde technische voorziening.

We hebben de werking van de interne beheersingsmaatregelen met betrekking tot de waardering van technische voorzieningen en de betrouwbaarheid van de daartoe gebruikte gegevens getest. Hierbij hebben we een deelwaarneming uitgevoerd op lopende schadedossiers waarbij individuele schadevoorzieningen door ons zijn getoetst op basis van aanwezige documentatie en onderbouwingen in het schadedossier.

We hebben de technische resultaten van de onderneming beoordeeld gedurende het jaar ten opzichte van de verwachte uitkomst op basis van eerder gebruikte aannames. Hierbij hebben wij onder meer de uitloop van de in de jaarrekening verantwoorde technische voorziening in 2017 en in voorgaande jaren beoordeeld.

Verder hebben wij vastgesteld of schades die zijn gemeld in 2017 en betrekking hebben op 2016, ook in de waardering van de voorziening ultimo 2016 zijn opgenomen.

We hebben de procedures van de organisatie getest met betrekking tot de te verwachten totale schade-uitkeringen. Deze procedures bevatten projecties gebaseerd op schadestatistieken, waarvoor we de hiervoor gebruikte gegevens hebben gecontroleerd. Daarnaast hebben we de toereikendheid van de toelichtingen over de aannames en de door de directie verantwoorde gevoeligheidsanalyses en uitloopresultaten gecontroleerd.

Toelichtingen over de kapitaalspositie op basis van Solvency II regelgeving

Wij verwijzen naar noot 5 van de jaarrekening voor de gerelateerde toelichtingen

Met ingang van 2016 zijn de nieuwe Solvency II bepalingen van toepassing op Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. Door de directie is een rapportageproces ingericht waarbij op basis van de benodigde informatie calculaties worden uitgevoerd om de kapitaalspositie op basis van de Solvency II vereisten uit te voeren. Voor de bepaling van de kapitaalsvereisten maakt de vennootschap gebruik van de standaardformule.

De directie heeft zowel het aanwezige als het vereiste kapitaalniveau op basis van Solvency II grondslagen toegelicht in de jaarrekening. Voor de bepaling van het aanwezige en het vereiste kapitaal worden door de vennootschap een aantal belangrijke schattingselementen en waarderingsmodellen gehanteerd:

- de verwachte kasstromen die de basis zijn voor de bepaling van de waardering van de technische voorzieningen en aanspraken op herverzekeraars;
- het verwachte resultaat op verzekeringscontracten die in 2016 zijn aangegaan en contractueel eindigen in het kalenderjaar 2017.

Daarnaast is sprake van complexe calculaties om het vereiste kapitaalsniveau op Solvency II grondslagen te bepalen waardoor sprake is van een verhoogd risico op fouten en onjuistheden.

Aangezien deze informatie voor het eerste jaar wordt gecontroleerd en ook van toepassing is voor het gehanteerde kapitaalbeleid van de onderneming, hebben wij dit als kernpunt voor onze controle aangemerkt.

Wij hebben het aanwezige eigen vermogen op Solvency II grondslagen getoetst aan de vereisten volgens de Solvency II regelgeving. Wij hebben de parameters en aannames getoetst die van invloed zijn op de te verwachten kasstromen om de technische voorzieningen en aanspraken op herverzekeraars op Solvency II grondslagen te bepalen. Wij hebben het verwachte resultaat op aangegeven verzekeringscontracten die doorlopen in 2017 getoetst aan de hand van gerealiseerde historische en actuele technische resultaten en hebben de redelijkheid van de door de directie gehanteerde aannames beoordeeld.

Met betrekking tot het vereiste kapitaal hebben we de juistheid en volledigheid van de gehanteerde basisgegevens getoetst. Wij hebben samen met onze actuariële specialisten getoetst of de kapitaalvereisten zijn berekend in overeenstemming met de standaard formule volgens de Solvency II regelgeving. Hiertoe hebben wij onder andere de data(stromen), het modellenbeheer en het calculatieproces getoetst. Daarnaast hebben wij de gehanteerde parameters getoetst aan de Solvency II regelgeving en publicaties vanuit de Europese toezichthouders. Tevens hebben wij deelwaarnemingen uitgevoerd op de gehanteerde data en calculaties.

Daarnaast hebben wij vastgesteld dat de toelichtingen in de jaarrekening aansluiten op de uitkomsten van de calculaties. Wij hebben vastgesteld dat de toelichtingen toereikend en in overeenstemming zijn met het stelsel van financiële verslaggeving.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- profiel
- directieverslag
- de overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het directieverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige door wet- en regelgeving gestelde vereisten

Onze benoeming

Wij zijn op 22 oktober 2014 benoemd als externe accountant van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V. op voordracht door de raad van commissarissen gevolgd door een goedkeuring van dit besluit van de algemene ledenvergadering van Coöperatie Univé Stad en Land U.A. op 22 oktober 2014. Wij zijn nu voor een onafgebroken periode van twee jaar accountant van de vennootschap.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen

De directie is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening en voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, en voor
- een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de vennootschap in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de vennootschap te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de vennootschap haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de vennootschap.

Onze verantwoordelijkheid voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel. Ons controleoordeel beoogt een redelijke mate van zekerheid te geven dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen ontdekken. Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Zwolle, 18 mei 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door drs. R. Hoogendoorn RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2016 van Univé Stad en Land Brandverzekeraar N.V.

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze doelstelling is om een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekening vrij van materiële afwijkingen als gevolg van fouten of fraude is. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit zijn bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

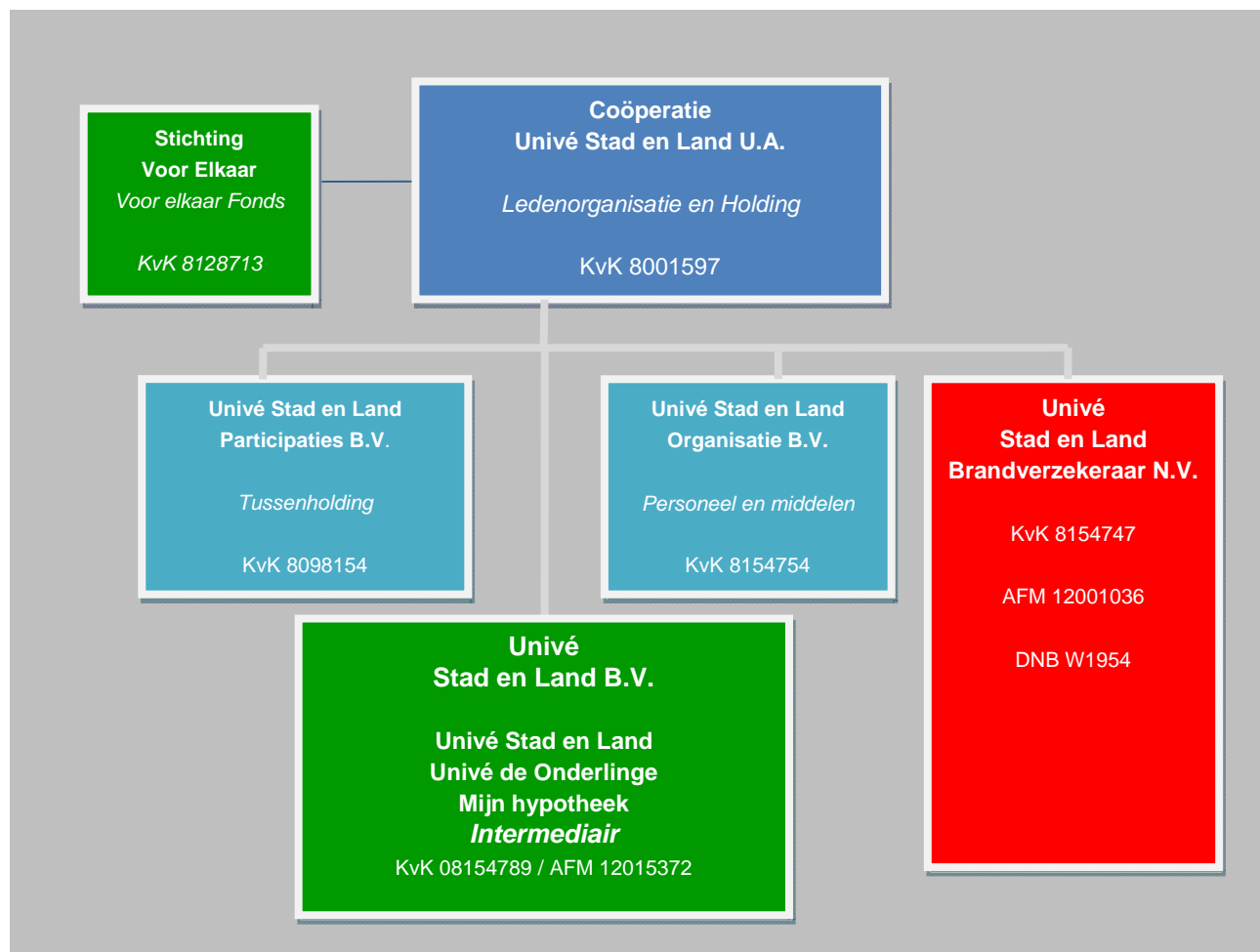
Wij bevestigen aan de raad van commissarissen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met hen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening vanuit alle zaken die wij met de raad van commissarissen hebben besproken. Wij beschrijven deze zaken in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving, of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang is van het maatschappelijke verkeer.

Overzicht personalia per 31-12-2016

Naam	m/v	Woonplaats	Functie
Raad van Bestuur Coöperatie & Raad van Bestuur Verzekeraar			
P.J. Varekamp	m	Drachten	Voorzitter (vanaf 1-10-2016)
R.J.M. Booijink	m	Dalfsen	Finance & Business Control
A.G. Vrijmoeth	m	Buinen	Commercie (tot 1-2-2017)
K. Waterlander	m	Hemelum	Verzekeringsbedrijf
Raad van Commissarissen Coöperatie			
J. de Vries-in 't Veld	v	Apeldoorn	Voorzitter
M. Kuipers	m	Aldeboarn	Lid
H.J. Oude Alink	m	Apeldoorn	Lid
Raad van Commissarissen Verzekeraar			
T.J.M. Roos	m	Apeldoorn	Voorzitter
A. Verhoeff	m	Dalfsen	Lid
H.J. Oude Alink	m	Apeldoorn	Lid
Ledenraad			
J. van Keulen	m	Dalfsen	Voorzitter
M. Agterhuis	m	Wezep	
T. Beuling-Timmer	v	1e Exloërmond	
R. de Bondt	m	Hoogezand	
H. Bremmer-Getkate	v	Hellendoorn	t/m 16-11-2016
R.B. van Dijk	m	Vlagtwedde	
R.W.M. van Essen	m	Twello	
N.W. Gerritsen	v	Brummen	
R. van der Haar	m	Staphorst	
B.J. Hofenk	m	Warnsveld	
H.J. Hollak	m	Arriën	
J.A.F. Kloosterziel	m	IJsselmuiden	
A. Lenten	m	Hoogeveen	
B.A. Meems	m	Onstwedde	
C.A.M. Oostrom	v	Apeldoorn	
A.J.M. Resink-Weeber	v	Zuidwolde	
H.J. Scheper	m	Den Ham	
P. Schrijver	m	Epse	
W.A. Schrijver	v	Marle	
F.H. de Veen	v	Oene	
A. Wesselink	m	Vinkenbuurt	t/m 16-11-2016
Erelid			
H.G. Brinkman	m	Epse	

Overzicht groepsstructuur per 31-12-2016

Overzicht werkgebied en vestigingen per 31-12-2016

